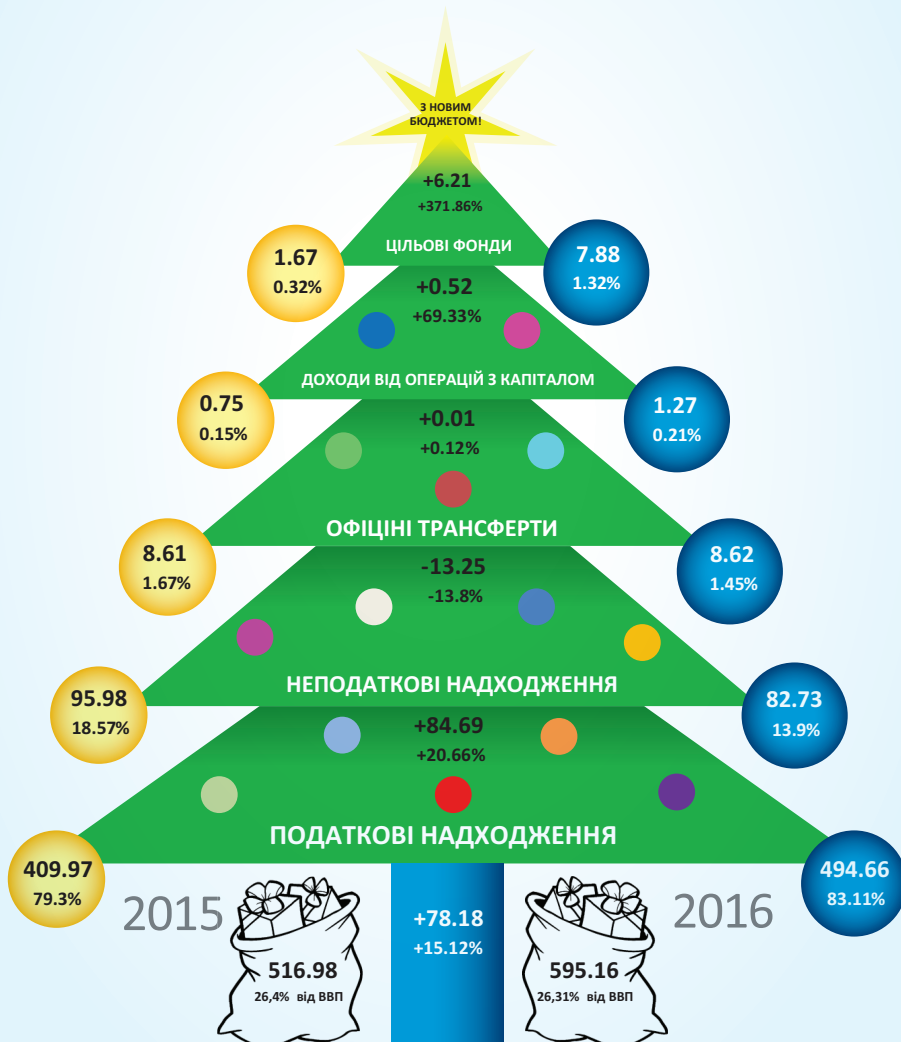

БЮДЖЕТНИЙ ЩОДЕННИК НА 2016 р.

ЗМІСТ

1. Вступ	3
2. Макроекономічні перспективи України на 2016 рік.....	5
3. Бюджетний процес та бюджетна система України.....	8
4. Доходи Державного бюджету	12
- податкові надходження.....	14
- неподаткові надходження.....	16
- доходи від операцій із капіталом.....	18
- офіційні трансферти.....	20
- цільові фонди.....	22
- кошти НБУ.....	22
5. Фінансування Державного бюджету	
- боргові операції.....	24
- активні операції.....	24
- приватизація.....	24
6. Кредитні операції.....	26
7. Розподіл видатків Державного бюджету за функціональним призначенням.....	28
- загальнодержавні функції.....	30
- оборона.....	32
- громадський порядок, безпека та судова влада.....	34
- економічна діяльність.....	36
- охорона навколишнього природного середовища.....	38
- житлово-комунальне господарство.....	38
- охорона здоров'я.....	40
- духовний і фізичний розвиток.....	42
- освіта.....	44
- соціальний захист та соціальне забезпечення.....	46
8. Міжбюджетні трансферти.....	48
9. Державний фонд регіонального розвитку.....	50
10. Енергетичний фонд.....	51
11. Інвестиційні проекти за рахунок кредитів міжнародних організацій.....	52
12. Бюджетний календар	
- етапи бюджетного процесу.....	53
- складання бюджетів.....	54
- розгляд та прийняття ЗУ «Про Державний бюджет України».....	54
- етапи виконання бюджетів.....	55
- підготовка та розгляд звітів про виконання бюджетів.....	55

СТРУКТУРА ПЛАНОВИХ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В 2015 ТА 2016 рр., млрд. грн.

1. ВСТУП

«Бюджетний щоденник на 2016 рік» — перший інформаційно-аналітичний документ Офісу з економічного та фінансового аналізу у Верховній Раді України (надалі — Офіс), який створено спільними зусиллями Апарату Верховної Ради України, Німецького товариства міжнародного співробітництва, Вестмінстерської Фундації за демократію та ГО «Ліга інтернів». Діяльність Офісу спрямована на наближення законодавчого процесу України до стандартів ЄС завдяки забезпеченню експертної підтримки в фінансово-економічній сфері та розробленні стандартних аналітичних продуктів у доступному та зрозумілому форматі.

Підготовка «Бюджетного щоденника на 2016 рік» співпала з процесом прийняття Закону України «Про бюджет на 2016 р.», тому зусилля Офісу були спрямовані саме на аналіз бюджету України на 2016 р.

Процес прийняття бюджету в Україні завжди супроводжується палкими дебатами та інколи навіть політичними загостреннями, що негативно впливає на бюджетний процес. Як правило, це призводить до порушення строків підготовки проекту бюджету, слабкого та неякісного опрацювання відповідних документів і навіть зриву термінів прийняття закону про бюджет. Цього року в бюджетному процесі відбувся значний прогрес. Попри всі розбіжності та підходи щодо бюджету на 2016 рік, народні депутати України в найвідповідальніший момент змогли відійти від вузько фракційних позицій і об'єдналися навколо спільної мети — прийняти єдиний ЗУ «Про бюджет на 2016 рік». Єдність стала основою діяльності депутатів, що дозволила подолати всі перешкоди і прийняти важливий для країни документ. Це справжня перемога Українського Парламенту, оскільки депутати на власному прикладі засвідчили відданість спільним інтересам у служінні українському народу і змогли віднайти компромісний варіант бюджету на 2016 рік. Таким чином вони продемонстрували здатність ефективно використовувати інструменти парламентаризму, які притаманні розвинутим демократіям. Своєчасне прийняття бюджету — вагомий крок наближення українського суспільства до світових стандартів парламентаризму країн з усталеними демократіями.

Своєчасне прийняття ЗУ «Про бюджет на 2016 рік» надихнуло Офіс з економічного та фінансового аналізу у Верховній Раді України на розроблення такого аналітичного продукту, який був би корисним народним депутатам і допомагав у законотворчій роботі протягом всього бюджетного процесу. Як методологія аналізу було обрано метод порівняння, що дає змогу прослідкувати основні зміни, які плануються на наступний рік за найбільш вагомими категоріями бюджету. Періодом порівняння обрано бюджет України на 2015 рік, оскільки це перший бюджет, розроблений із врахуванням законодавчих змін, що стосуються процесу децентралізації та міжбюджетних трансфертів. Для проведення порівняльного аналізу використано три основні показники, а саме: номінальні зміни бюджетних категорій, темпи приросту відповідних змін та структурні зміни окремих бюджетних категорій в їх загальній системі. Такий метод аналізу дозволив з'ясувати мету бюджетної політики на 2016 рік, виявити її основні пріоритети та оцінити вплив бюджетної політики на економічний розвиток країни.

Відомо, що бюджетний процес триває постійно, тому найдоцільніше подати аналітичну інформацію у форматі бюджетного щоденника, яка необхідна в роботі парламентарів, стосовно бюджетних доходів, видатків, державного боргу, фінансування бюджету,

соціальних стандартів та інші. Також представлені основні етапи бюджетного процесу, що є нагадуванням про строки його виконання.

Сподіваємось, що «Бюджетний щоденник на 2016 рік» стане корисним інструментом для народних депутатів України в їх законодавчій діяльності протягом всього 2016 року. Маємо надію, що ця робота закладе основу для тісної співпраці Офісу з економічного та фінансового аналізу з Верховною Радою України.

*Олійник О.М.,
Керівник Офісу з економічного
та фінансового аналізу
у Верховній Раді України*

2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА 2016 РІК

Економічний розвиток України в 2015 р.

Важливим досягненням України у 2015 році є певна макроекономічна стабілізація, яка стала можливою завдяки позитивним змінам у фінансовій системі. Зокрема, стабілізовано обмінний курс гривні, врегульовано платіжний баланс, збільшені валютні резерви НБУ та оздоровлено банківську систему країни. Позитивні зміни в економіці супроводжувались активною співпрацею України з Міжнародним валютним фондом (МВФ) у рамках Протоколу про наміри, Меморандуму про фінансову та економічну політику та Технічного меморандуму про взаєморозуміння, які були підписані Україною та МВФ 27 лютого 2015 року.

Ключовим фактором позитивних змін в економіці країни стало також отримання 6,7 млрд дол.США від МВФ в рамках Угоди з Програми розширеного фінансування (Extended Fund Facility), якою передбачено надання Україні кредитних ресурсів загальним обсягом SDR 12,348 млрд (17,5 млрд дол.США, 900% квоти). Програма спрямована на досягнення наступних цілей: забезпечення фінансової стабільності, зміцнення публічних фінансів та реалізацію структурних реформ.

Співпраця України з МВФ відкрила нові перспективи щодо залучення зовнішнього фінансування. В травні між урядом України та США була підписана угода про надання гарантій запозичення і вже в червні уряд успішно розмістив єврооблігації на загальну суму 1 млрд дол.США. Успішно тривала співпраця з міжнародними фінансовими установами. Зокрема: Світовий банк (СБ) надав 3 кредити на розвиток державного управління, тепло- та енергозабезпечення, охорону здоров'я та розвиток транспорту на суму 1,32 млрд дол.США; ЄІВ відкрив уряду України та українським підприємствам 3 кредитні лінії загальним обсягом 1,26 млрд EURO на реалізацію проектів в енергетичному та аграрному секторах, а також економічний розвиток; ЄБРР профінансував 16 інвестиційних проектів українських підприємств на загальну суму 1,3 млрд EURO в галузі сільського господарства, енергетичній, транспорту, машинобудування та ін.; Японське агентство міжнародного співробітництва надало уряду кредит на економічну та фінансову стабілізацію обсягом 450 млн дол.США.

Активізація співпраці України з міжнародними фінансовими установами вплинула на інвестиційний рейтинг країни. Так агенції Fitch і Moody's підвищили довгостроковий суверенний кредитний рейтинг України з рівня «Обмежена можливість дефолту» до рівня CCC, та з рівня Ca до Саа3 відповідно. Після цих рішень аналогічне рішення було прийняте рейтинговим агентством «S&P», яке підтвердило довгостроковий суверенний кредитний рейтинг України за зобов'язаннями в іноземній та національній валютах на рівнях В-/В та по національній шкалі uaBBB-. Одразу підвищення суверенного кредитного рейтинга України сприяло успішному проведенню реструктуризації боргових зобов'язань, зниженню суми боргу на 3 млрд дол. США та відтермінуванню виплати 8,5 млрд дол. США на період після 2018 р.

Протягом 2015-2018 років Україна потребує близько 40 млрд дол.США для покриття «фінансової діри», що виникла внаслідок геополітичного конфлікту на сході та нерациональної економічної політики попереднього керівництва країни. Самотужки Україні

складно буде покрити фінансові розриви, тому співпраця з МВФ є важливим чинником подальшого економічного розвитку країни та виконання зовнішніх зобов'язань. Співпраця з МВФ дозволяє залучити фінансові ресурси міжнародних організацій, від урядів інших країн та приватні.

Перспективи України на 2016 рік

Згідно економічних прогнозів як українського уряду так і міжнародних фінансових організацій 2016 рік має стати роком відновлення економічного росту в Україні. Очікується, що в 2016 р. ріст ВВП становитиме 2%. Рівень інфляції значно зменшиться у порівнянні з 2015 р. і становитиме 12%. Рівень доходів громадян України має зрости на 12,2%, що компенсує втрати населення від інфляційного росту. Прогнозується зростання експорту на 4,4%. Визначено, що на 31 грудня 2016 року граничні обсяги державного боргу у сумі 1501,5 млрд грн і гарантованого державою боргу у сумі 444,8 млрд грн.

Пріоритетними напрямками бюджетного фінансування є соціальний захист та соціальне забезпечення громадян, оборона та громадський порядок. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення зростуть на 63,31 млрд грн, на оборону — на 9,93 млрд грн, та громадський порядок на 8,65 млрд грн. Темпи приросту на ці видатки є найвищими і відповідно становитимуть — 69,66%, 19,92% та 17,21%. Такі витрати в умовах сьогодення є виправданими, оскільки геополітичний конфлікт на сході країни і надалі триває, хоча і з меншою активністю, тому відповідно важливість захисту східних кордонів і надалі залишається актуальною. Враховуючи, що в 2015 р. споживчі ціни зросли більше ніж на 40%, існує потреба захисту доходів громадян країни. За рахунок росту доходів громадян та захисту їх вартості планується на 2,7% підвищення внутрішнього попиту.

Заходи Мінекономрозвитку в 2015 р. з дерегуляції підприємницького середовища та вдосконалення процедури державних закупівель мають покращити бізнес клімат в Україні та стимулювати підприємницьку діяльність.

З 1 січня 2016 р. вступає в дію Угода про вільну торгівлю з ЄС, яка створює сприятливі можливості для росту українського експорту в країни ЄС. Українські виробники зможуть постачати власну продукцію на ринки ЄС без сплати імпорتنих мит. Це широко-масштабна за змістом торговельна угода, що спрямована на зменшення та скасування тарифів, які застосовуються сторонами щодо товарів, лібералізацію доступу до ринку послуг, а також на приведення українських правил та регламентів, що стосуються бізнесу, у відповідність правилам та регламентам ЄС з метою забезпечення вільного руху товарів і послуг між двома сторонами та взаємного недискримінаційного ставлення до компаній, товарів і послуг на території України та ЄС.

За експертними розрахунками Угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС забезпечить зростання ВВП України на 0,5% щороку, а також загальне підвищення добробуту громадян на 1,2% на рік. Що стосується економічних показників, обсяг експорту до ЄС має зрости приблизно на 6,3%, обсяг імпорту товарів з ЄС — збільшитися на 5,8%.

Європейський Союз — це найбільший єдиний ринок у світі, який складається з 28 країн та охоплює населення, чисельність якого в 11 разів перевищує чисельність населення України. Це понад 500 мільйонів споживачів, середній дохід яких складає 39,000 доларів США. Для того, щоб Україна могла легко та ефективно продавати свої товари на цьому ринку, відповідні регламенти, стандарти вимоги щодо безпечності продукції

мають бути гармонізовані відповідно до вимог ЄС. Після гармонізації та впровадження Угоди про вільну торгівлю, більш тісна економічна інтеграція забезпечить українським товарам кращі умови доступу до ринку ЄС.

Одним із найважливіших наслідків Угоди про вільну торгівлю для підприємств буде негайне скасування ввізного мита для більш ніж 97% усіх товарів, що експортуються з України до ЄС, включаючи сільськогосподарські товари. Тільки для 3% експорту (деякі сільськогосподарські товари) ввізні мита не будуть повністю скасовані. Навіть для цих товарів певна частина експорту в межах тарифних квот буде здійснюватися на безмитній основі. Разом з тим, така частка обмеженого експорту (відома як тарифна квота) є досить суттєвою і за розрахунками після набуття чинності Угоди про вільну торгівлю відразу більше ніж 99% існуючого українського експорту до ЄС буде ввозитися без сплати імпортного мита.

Гармонізація законодавства та процедур у сфері державних закупівель надасть можливість українським підприємствам брати участь на рівних умовах з європейськими підприємствами у проведенні робіт за державним замовленням, наданні послуг та у проведенні тендерів на рівні ЄС, національному та регіональному рівні. Обсяг цього ринку складає майже 2,5 трлн доларів США.

Зміни до Податкового Кодексу України, що були прийняті разом з ЗУ «Про бюджет на 2016 рік» мають сприяти зниженню податкового навантаження на виробників за рахунок зниження майже вдвічі ставок єдиного соціального внеску, а також податку на прибуток та додану вартість.

Представлений аналіз дає підстави зробити висновок про те, що 2016 рік має гарні передумови для економічного росту, серед яких є — зниження податкового навантаження на виробників, вихід на ринки ЄС, стимулювання внутрішнього попиту та активізація інвестиційної діяльності.

3. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТА БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Важливим інструментом економічної політики є бюджет країни. Слід відзначити, що своєчасне прийняття Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік» 25 грудня стало важливою подією в житті суспільства. Протягом тривалого часу бюджетний процес в Україні не був ефективним, що виявлялось у порушенні термінів виконання етапів бюджетного процесу, процедури його обговорення та зрештою прийняття. Світовий досвід свідчить про те, що своєчасне прийняття та затвердження бюджету є важливим чинником ефективного економічного розвитку країни. Несвоєчасне прийняття навіть досконало розробленого бюджету негативно впливає на економічний розвиток, оскільки це призводить до затримки в розрахунках, порушення руху грошових потоків, несвоєчасного надходження податкових платежів, зрештою виплат та фінансування різного роду програм. Це зумовлюється тим, що бюджет є основою, з його допомогою розподіляється левова частка державних фінансів, які в свою чергу відіграють важливу роль у розвитку країни.

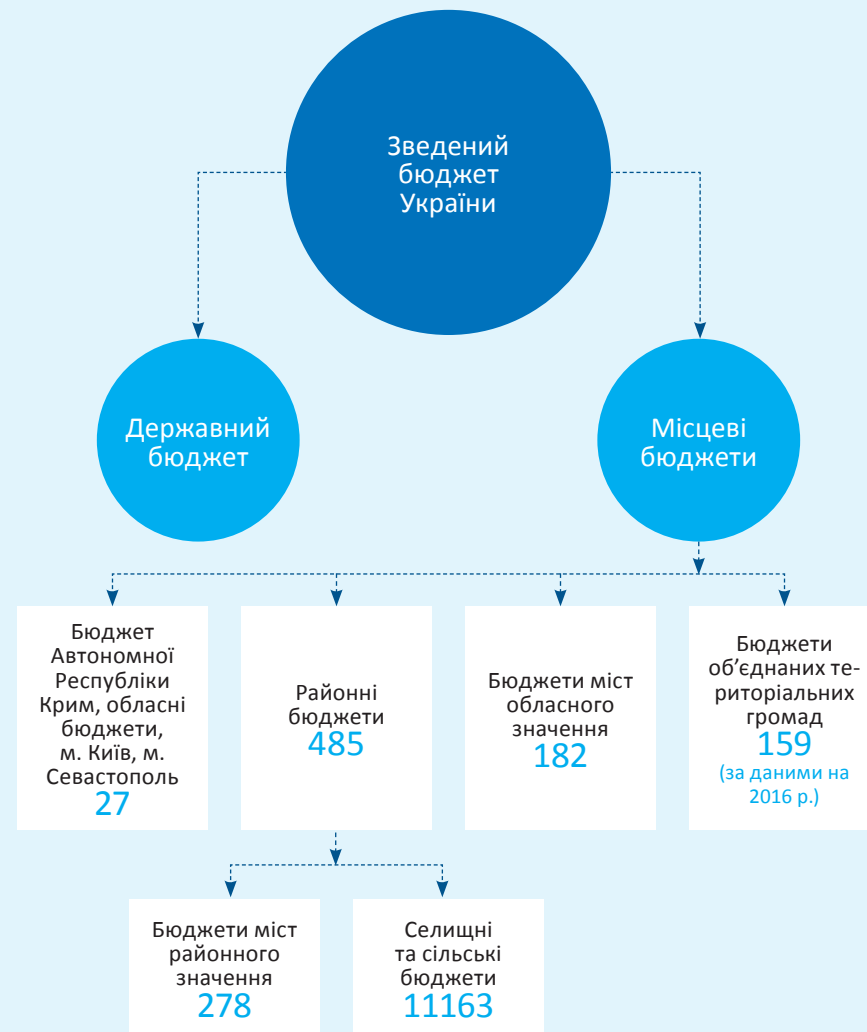
Державний сектор також є складовою частиною ринкової економіки, яка потребує як ефективного державного регулювання так і фінансування витрат на забезпечення загальнодержавних функцій, реалізацію програм, спрямованих на забезпечення життєдіяльності громадян, підтримку конкурентоспроможності бізнесу та економічний розвиток. Неухильне дотримання бюджетного процесу є абсолютною потребою не тільки для своєчасного забезпечення фінансування, а також для надійного функціонування фінансової системи в цілому.

Своєчасне прийняття ЗУ «Про Державний бюджет на 2016 рік» є важливим чинником економічного росту в Україні.

Особливістю сучасного етапу бюджетного процесу є те, що він здійснюється в умовах стратегії децентралізації влади в Україні, що передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. В контексті бюджетного процесу з'явився новий головний розпорядник бюджетних коштів — **об'єднані територіальні громади**, які в свою чергу отримали права: затверджувати бюджет відповідної громади і контролювати його виконання; затверджувати програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролювати їх виконання; встановлювати місцеві податки і збори. Станом на 31 грудня 2015 р. в Україні було створено 159 об'єднаних територіальних громад. Наділення територіальних громад широкими повноваженнями покладає на них обов'язок ретельного дотримання бюджетного процесу та своєчасного виконання всіх його складових.

Поява нового учасника бюджетного процесу вплинула на бюджетну систему України в цілому. Об'єднані територіальні громади таким чином є повноправними учасниками бюджетного процесу.

Бюджетна система України

Порівняльний аналіз планових доходів і видатків Державного бюджету України за 2015 і 2016 роки

Пояснення до малюнків

Всі значення подані в мільярдах гривень.

Зміни — це абсолютний приріст, обчислюється відніманням від значення 2016 року значення 2015 року.

$$Y_{2016} - Y_{2015}$$

Темп приросту — це показник, що вимірюється у відсотках і обчислюється як відношення абсолютного приросту до значення 2015 року.

$$\frac{Y_{2016} - Y_{2015}}{Y_{2015}} * 100\%$$

Структури бюджетних категорій (доходів/видатків та інші) за два роки зображено у вигляді кільцевих діаграм, де зовнішнє кільце відображає показники 2016 року, а внутрішнє — показники 2015 року.

Структуру бюджетних категорій (доходів/видатків) представлено відповідно до функціональної класифікації доходів/видатків Державного бюджету. Наприклад, на сторінці «Доходи Державного бюджету» подано узагальнену інформацію про структуру всіх доходів Державного бюджету, всі наступні сторінки розкривають більш детальну інформацію по кожній сфері окремо.

Тобто на сторінці «Доходи Державного бюджету» все кільце — це 100%, що відповідає повному обсягу всіх доходів Державного бюджету, а кожний сектор візуалізує частку, яку складає певний вид доходів в цілому кільці (відповідної категорії).

На всіх інших діаграмах все кільце — це 100%, що відповідає обсягу певного виду доходів, а сектори візуалізують частки відповідних доходів, на які поділяється ця сфера.

Аналогічний підхід застосовано і при аналізі інших бюджетних категорій, що аналізуються.

4. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Планові надходження до Державного бюджету України (надалі ДБУ) в 2016 році становитимуть 595,16 млрд грн (26,31% ВВП), що на 78,18 млрд грн (15,12%) більше ніж у 2015 році — 516,98 млрд грн (26,4% ВВП).

Структура доходів ДБУ така: податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій із капіталом, офіційні трансферти та цільові фонди.

Найбільшу частку в доходах Державного бюджету України 2016 року складатимуть **податкові надходження** — 494,66 млрд грн (83,11% від загального розміру доходів), що у порівнянні з 2015 роком більше на 84,69 млрд грн (20,66%).

Планові **неподаткові надходження** є другою за розміром часткою в доходах Державного бюджету України. В 2016 році їх розмір складатиме 82,73 млрд грн, що на 13,25 млрд грн менше ніж у 2015 році — 95,98 млрд грн, їх частка в загальному розмірі доходів Державного бюджету також знизиться з 18,57% до 19,9%.

Планові доходи Державного бюджету від **операцій із капіталом** у 2016 році складатимуть 1,27 млрд грн, що на 0,52 млрд грн більше ніж у 2015 р. — 0,75 млрд грн, їх частка також зросте з 0,15% до 0,21%.

Планові обсяги **офіційних трансфертів** у 2016 році в порівнянні з 2015 роком зростуть всього лише на 0,01 млрд грн, тобто з 8,61 млрд грн до 8,62 млрд грн, проте їх частка в загальних обсягах доходів Державного бюджету знизиться з 1,67% до 1,45%.

Заплановане значне (близько у 3,72 рази) зростання **надходжень до цільових фондів** Державного бюджету — з 1,67 млрд грн в 2015 р. до 7,88 млрд грн у 2016 р., а також їх частки в загальних обсягах доходів Державного бюджету — з 0,32% в 2015 р. до 1,32% в 2016 р.

Особливістю бюджетного процесу в частині формування його доходів є те, що з 1 січня 2016 р. вступають у дію зміни до низки законів податкового характеру, прийняті 25 грудня 2015 р. разом з ЗУ «Про бюджет на 2015 рік». Такі зміни найбільше торкнуться єдиного соціального внеску (ЄСВ), що сплачується роботодавцем. Так розмір ЄСВ знизиться з 34,7% — 49,7% до 22%. Максимальна база оподаткування для ЄСВ зросте з 17 розмірів прожиткового мінімуму до 25 розмірів прожиткового мінімуму (34450 грн. з 01.01.2016 р.) . Окрім того, варто відзначити, що понижуючий коефіцієнт з єдиного соціального внеску, який був передбачений з 01.01.2016 р. у розмірі 0,6 — скасовується.

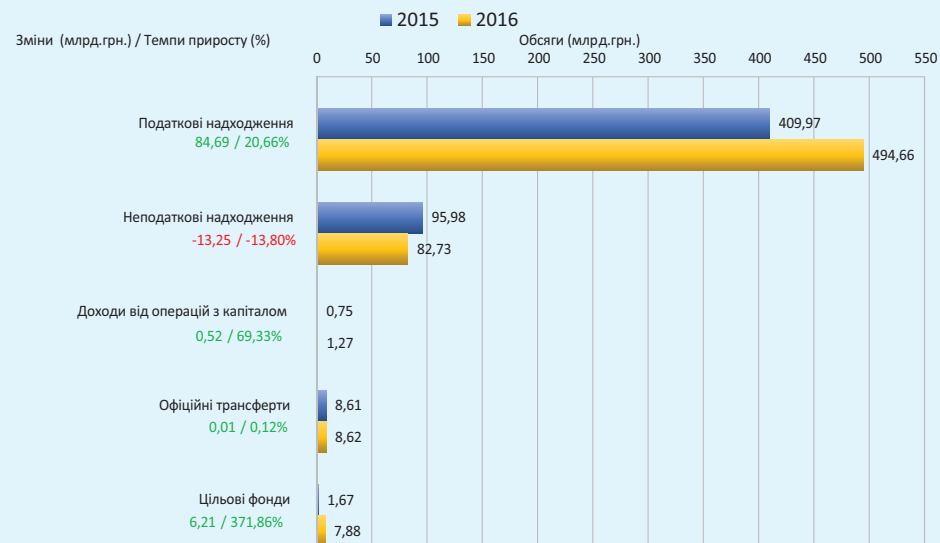
Податкові зміни також торкнуться транспортного податку, спрощеної системи оподаткування та податку на нерухомість.

Очікується, що зменшення податкового навантаження на роботодавця сприятиме легалізації частки тіньових доходів, що в свою чергу вплине на розширення бази оподаткування та забезпечить випереджальні темпи росту податкових надходжень до бюджету.

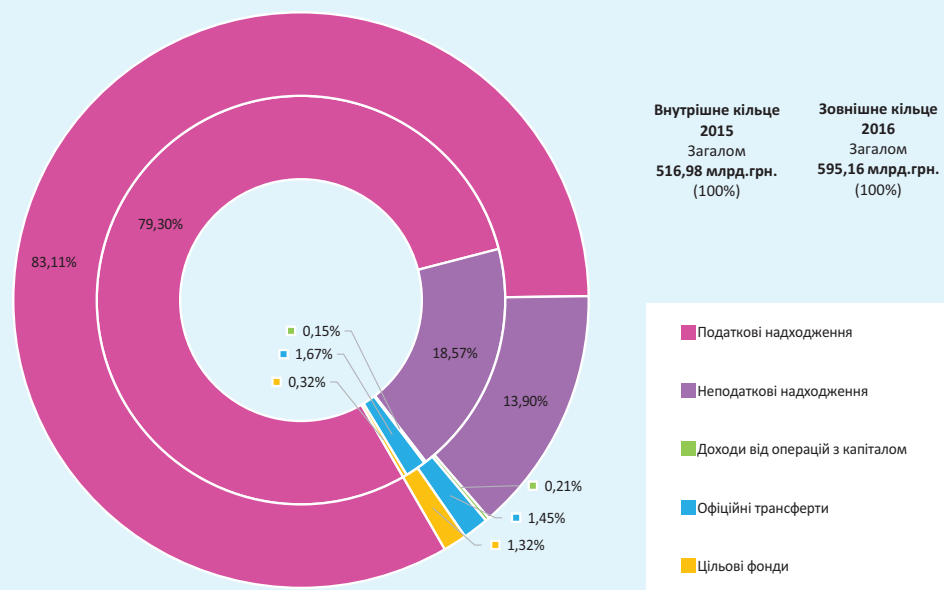
Державний бюджет України, 2015-2016

Планові доходи

Обсяги, зміни, темпи приросту планових доходів Державного Бюджету України

Структура планових доходів Державного Бюджету України, (%)

Податкові надходження

Структура податкових надходжень у 2016 р. є такою: податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), податок на прибуток підприємств (ПнП), рентні платежі, внутрішні податки на товари і послуги, мито та інші податки та збори.

Найбільшу частку в структурі податкових надходжень у наступному році складатимуть **внутрішні податки на товари та послуги (ПДВ та акцизи)**. Загальний обсяг надходжень від ПДВ та акцизів становитиме — 312,43 млрд грн, що на 72,4 млрд грн більше ніж було заплановано у 2015 р. відповідно — 240,03 млрд грн. Їх частка в загальних обсягах податкових надходжень також зросте з 58,55% до 63,16%. Темпи приросту податку становитимуть 30,16%.

Очікується збільшення надходжень від адміністрування **податку на доходи фізичних осіб**. Їх обсяг зросте на 13,16 млрд грн у порівнянні з минулим роком і становитиме 55,75 млрд грн, а частка в загальних обсягах податкових надходжень також зросте на 0,88% з 10,39% до 11,27%. Темпи приросту податку становитимуть 30,90%.

Зростатимуть надходження від адміністрування **податку на прибуток підприємств**. Їх обсяг протягом 2016 р. зросте на 10,00 млрд грн — з 36,92 млрд грн у 2015 р. до 46,92 млрд грн у 2016 р. Їх частка в загальних обсягах податкових надходжень також зросте на 0,48% з 9,01% в 2015 р. до 9,49% в 2016 р. Темпи приросту податку становитимуть 27,09%.

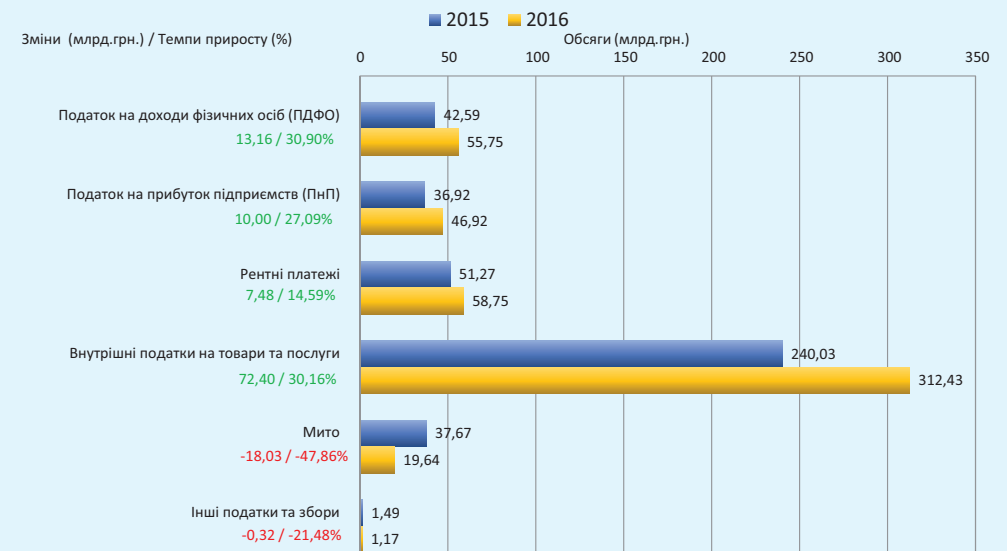
Номинальних надходжень від **рентних платежів** у наступному році заплановано отримати 58,75 млрд грн, що більше на 7,48 млрд грн ніж у минулому році — 51,27 млрд грн. Хоча темпи приросту рентних платежів становитимуть 14,59%, проте їх частка у загальному розмірі податкових надходжень знизиться на 0,63% — з 12,51% до 11,88%.

Планується зниження обсягів надходжень від **мита** на 18,03 млрд грн — з 37,67 млрд грн до 19,64 млрд грн, тобто на 18,03 млрд грн, це призведе й до зниження його частки в загальних податкових надходженнях на 5,22% — з 9,19% до 3,97%. Темпи падіння становитимуть 47,86%.

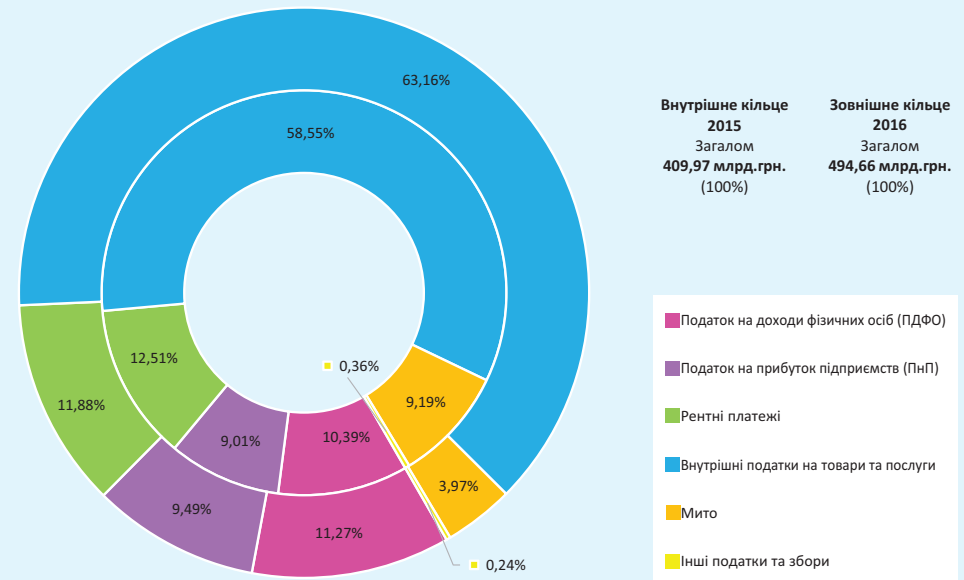
Зниження на 0,32 млрд грн торкнеться також надходжень від **інших податків та зборів** з 1,49 млрд грн до 1,17 млрд грн. Їх частки в загальному обсязі податкових надходжень зменшаться на 0,12% — з 0,36% до 0,24%.

Аналіз політики доходів бюджету на 2016 р. свідчить про те, що в наступному році зростання податкових надходжень від внутрішніх податків на товари та послуги стане можливим за умови розширення внутрішнього ринку та відповідно внутрішнього попиту в країні. Зростання обсягів надходжень від податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств стане можливим за рахунок розширення бази оподаткування, внаслідок зменшення рівня тіньової економіки. Зниження обсягів митних надходжень пояснюється зменшенням обсягу імпорту в Україну та повільними темпами виходу на зовнішні ринки.

Обсяги, зміни, темпи приросту планових податкових надходжень

Структура планових податкових надходжень Державного бюджету України, (%)

Неподаткові надходження

Структура неподаткових надходжень у 2016 р. — це доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; власні надходження бюджетних установ та інші неподаткові надходження.

Найбільшу частку надходжень забезпечуватимуть **доходи від власності та підприємницької діяльності**, хоча загальний обсяг таких надходжень знизиться на 16,66 млрд грн, з 67,10 млрд грн до 50,44 млрд грн. Їх частка в загальному розмірі неподаткових надходжень також знизиться з 69,92% до 60,97%. Темпи зниження — 24,83%.

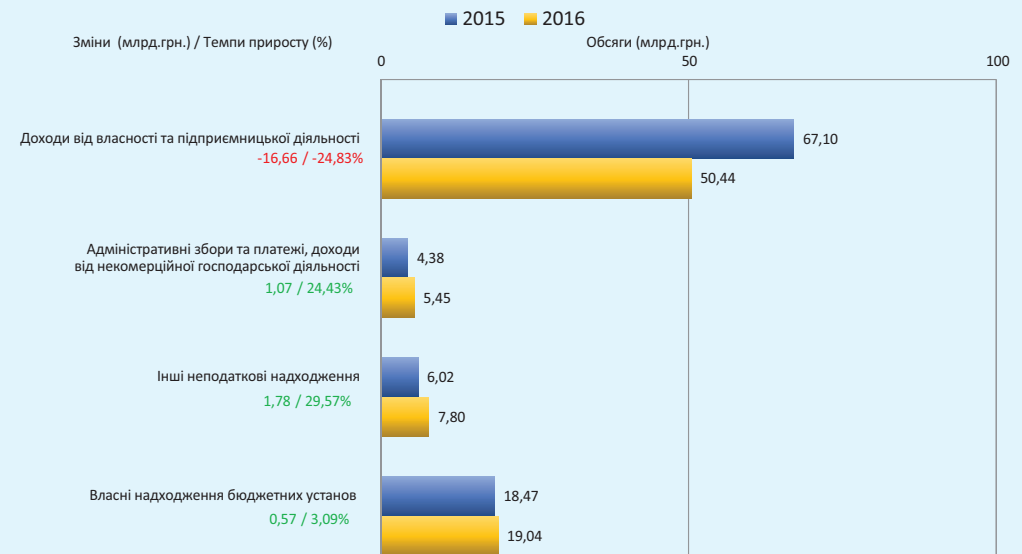
Другим джерелом за обсягом неподаткових надходжень є **власні надходження бюджетних установ**. Їх загальний обсяг зростає на 0,57 млрд грн — з 18,47 млрд грн до 19,94 млрд грн. Частка в загальному розмірі неподаткових надходжень також зростає на 3,76% з 18,47% до 19,04%. Темпи приросту становитимуть 3,09%.

Значні темпи росту неподаткових надходжень планується отримувати від **адміністративних зборів та платежів і доходів від некомерційної господарської діяльності**, що відповідно становить 24,43%. Загальний обсяг цих надходжень зростає на 1,07 млрд грн з 4,38 млрд грн у 2015 р. до 5,45 млрд грн у 2016 р. Їх частка в структурі неподаткових надходжень зростає на 2,03% відповідно з 4,56% до 6,59%.

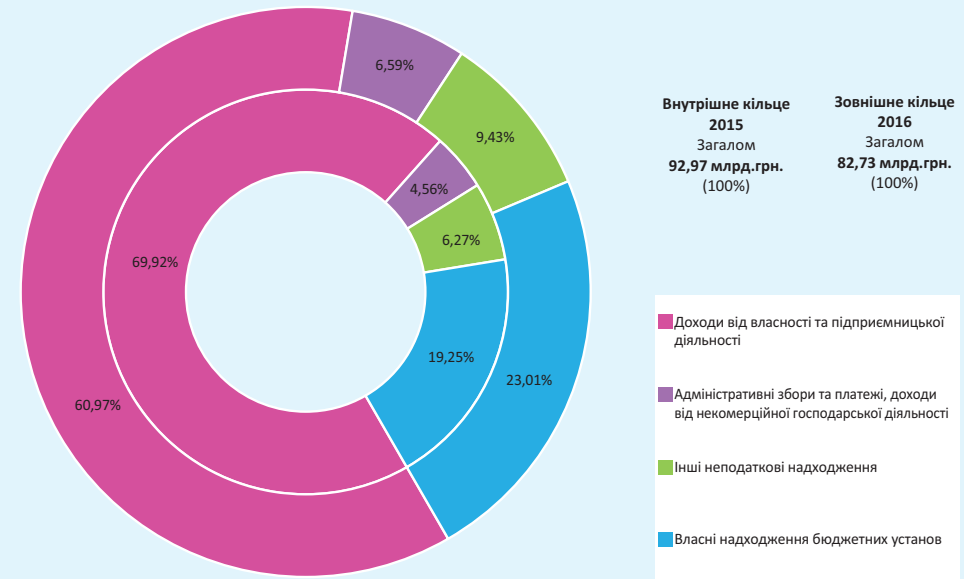
Найбільші темпи зростання серед неподаткових надходжень очікується отримувати від **інших неподаткових надходжень**, що становитиме 29,57%. Обсяг інших неподаткових надходжень зростає на 1,78 млрд грн — з 6,02 млрд грн до 7,8 млрд грн. На 3,16% зростає частка неподаткових надходжень у загальній структурі неподаткових надходжень — з 6,27% до 9,43%.

Зниження неподаткових надходжень до бюджету на 2016 р. пояснюється політикою уряду, яка спрямована на послаблення регуляторного тиску на бізнес, що відповідно супроводжується зменшенням кількості дозвільних процедур, ліцензованих видів підприємницької діяльності, перевірок, а відповідно і штрафних санкцій та надходжень від них.

Обсяги, зміни, темпи приросту планових неподаткових надходжень

Структура планових неподаткових надходжень Державного бюджету, (%)

Державний бюджет України, 2015-2016 Планові доходи від операцій з капіталом

Доходи від операцій з капіталом

У 2016 р. операції з капіталом здійснюватимуться наступним чином: надходження від продажу основного капіталу; надходження від реалізації державних запасів товарів та кошти від продажу землі і нематеріальних активів.

Планові доходи Державного бюджету від **операцій з капіталом** у 2016 році складатимуть 1,27 млрд грн, що на 0,52 млрд грн більше ніж у 2015 р. — 0,75 млрд грн. Їх частка в загальній структурі доходів бюджету зросте на 0,07% і становитиме 0,21%.

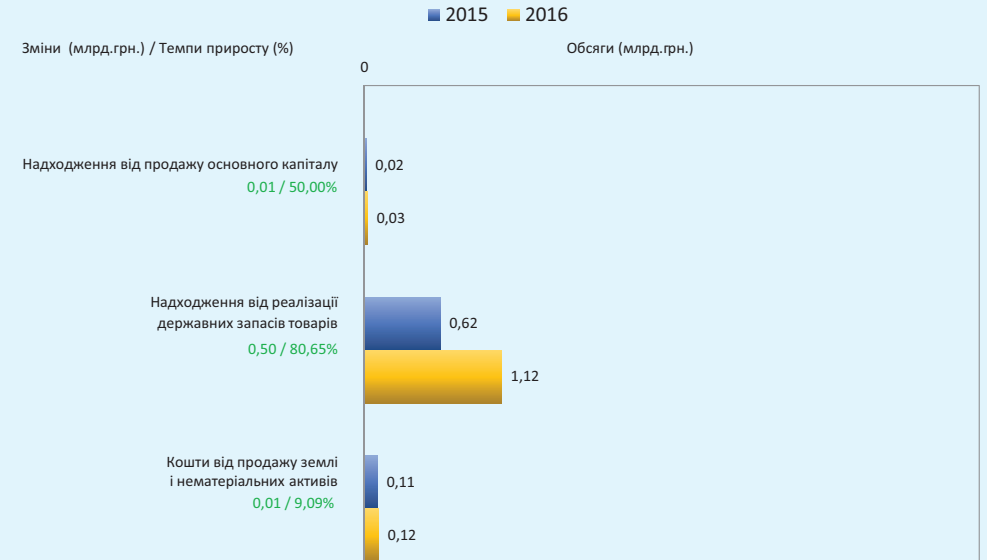
Найбільші темпи приросту доходів від операцій із капіталом забезпечують надходження від **реалізації державних запасів товарів** та становитимуть 80,65%. Їх обсяг зросте на 0,5 млрд грн — з 0,62 млрд грн до 1,12 млрд грн. Частка надходжень від реалізації державних запасів товарів зросте на 5,52% — з 82,67% до 88,19%.

Другим джерелом надходжень від операцій з капіталом є кошти від **продажу землі і нематеріальних активів**, хоча їх обсяг за відповідний період зросте лише на 0,01 млрд грн і становитиме 0,12 млрд грн. Суттєво знизиться частка від продажу землі і нематеріальних активів, а саме на 5,22% — з 14,67% до 9,45%.

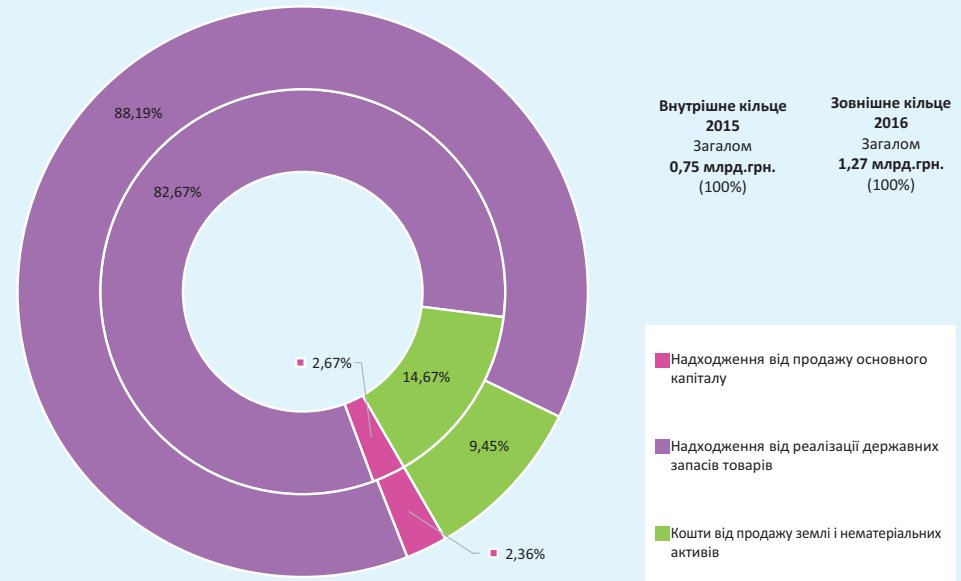
Високі темпи приросту надходжень від операцій з капіталом спостерігатимуться від **продажу основного капіталу** — 50,0%, хоча їх обсяг зросте лише на 0,01 млрд грн — з 0,02 млрд грн до 0,03 млрд грн. Однак їх частка в структурі операцій з капіталом знизиться з 2,67% до 2,36%.

Найбільші обсяги надходжень від реалізації державних запасів товарів пояснюються політикою держави щодо формування та управління певними видами товарів з метою регулювання внутрішнього попиту та цін на певні види товарів. У першу чергу це стосується зернових. Низькі обсяги доходів від операцій з капіталом у загальній структурі доходів бюджету зумовлені відсутністю ринку землі та нерозвиненістю ринків як матеріальних так і нематеріальних активів.

Обсяги, зміни, темпи приросту планових доходів від операцій з капіталом

Структура планових доходів Державного бюджету від операцій з капіталом, (%)

Офіційні трансферти

До структури офіційних трансфертів належать: реверсна дотація та трансферти урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій.

Планові обсяги **офіційних трансфертів** у 2016 році в порівнянні з 2015 роком зростуть всього лише на 0,01 млрд грн, з 8,61 млрд грн до 8,62 млрд грн, проте їх частка в загальних обсягах доходів Державного бюджету знизиться з 1,67% до 1,45%.

Найбільшу частку надходжень у структурі офіційних трансфертів становитимуть **трансферти урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій**, яка відповідно зросте на 6,09% — з 57,72% до 63,81%. Темпи приросту обсягу трансферти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій становитимуть 10,66%. Загальний обсяг таких трансфертів зросте на 0,53 млрд грн, з 4,97 млрд грн до 5,5 млрд грн.

Обсяг **реверсних дотацій** знизиться на 0,52 млрд грн, з 3,64 млрд грн до 3,12 млрд грн. Їх частка в загальних обсягах офіційних трансфертів знизиться на 6,09% — з 42,28% до 36,19%. Темпи зниження обсягу реверсних дотацій будуть від'ємними і становитимуть — (-14,29%).

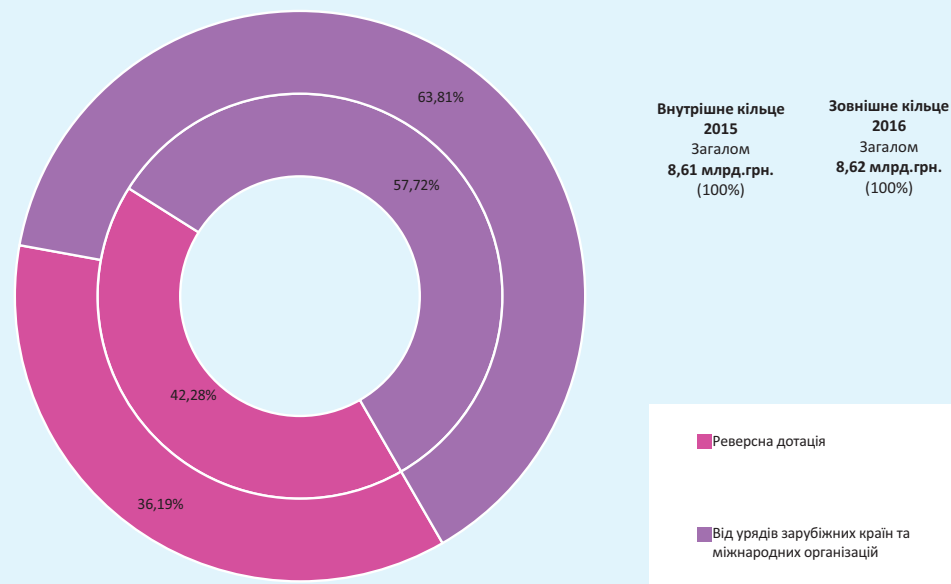
Зниження обсягів реверсних трансфертів у структурі офіційних трансфертів пояснюється політикою децентралізації, яка супроводжується передачею значних повноважень органам місцевого самоврядування із збільшенням податкових надходжень місцевим бюджетам за рахунок перерозподілу на їх користь частки податкових доходів. Зростання обсягів трансферти урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій зумовлено бажанням урядів іноземних країн надати підтримку Україні в її боротьбі за територіальну цілісність та суверенітет у військовому конфлікті на сході країни.

Державний бюджет України, 2015-2016

Планові офіційні трансферти

Структура планових офіційних трансфертів до Державного бюджету, (%)

Державний бюджет України, 2015-2016 Планові надходження до цільових фондів

Цільові фонди

Законом України «Про бюджет на 2016 рік» передбачено формування доходної частини бюджету за рахунок надходжень до наступних **цільових фондів**: Фонду соціального захисту інвалідів та Фонду для забезпечення оборони і безпеки держави. Загальний обсяг надходжень до цільових фондів зростає в 4,7 разів — з 1,67 млрд грн до 7,88 млрд грн. Зростає на 100% відповідно і їх частка в загальній структурі доходів бюджету — з 0,32 млрд грн до 1,32 млрд грн.

Найбільше зростатимуть надходження **Фонду для забезпечення оборони і безпеки держави**. Їх обсяг зростає на 6,25 млрд грн, а саме з 1,5 млрд грн у 2015 р. до 7,75 млрд грн у 2016 р. Темпи приросту надходжень відповідно складатимуть 416,67%. Частка надходжень до цього фонду в загальній структурі надходжень до цільових фондів зростає на 8,53% — з 89,82% до 98,35%.

Надходження до **Фонду соціального захисту інвалідів** зменшаться на 0,04 млрд грн, з 0,17 млрд грн до 0,13 млрд грн. Темпи падіння надходжень — 23,53%. Відповідно зменшиться і частка надходжень цього фонду в загальній структурі надходжень до цільових фондів, а саме на 8,53% з 10,18% у 2015р. до 1,65% у 2016р.

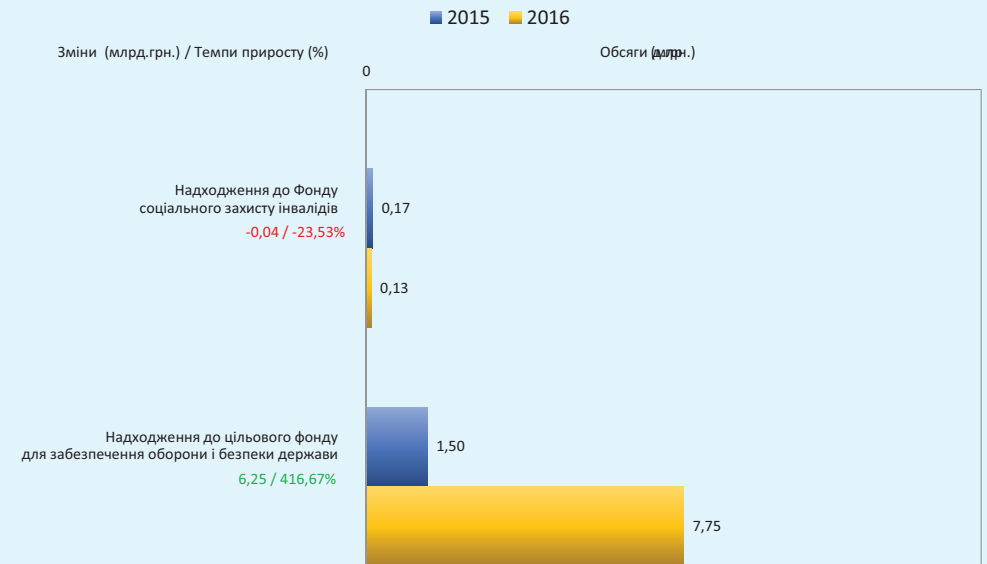
Причиною суттєвого збільшення надходжень до **Фонду для забезпечення оборони і безпеки держави** є тривалий військовий конфлікт на сході країни. Незважаючи на Мінські угоди про припинення вогню, бойовики постійно порушують домовленості, відкриваючи вогонь по українським позиціям. Безпека територіальної цілісності і надалі залишається одним із пріоритетів державної політики, а відповідно і її фінансування.

Кошти Національного банку

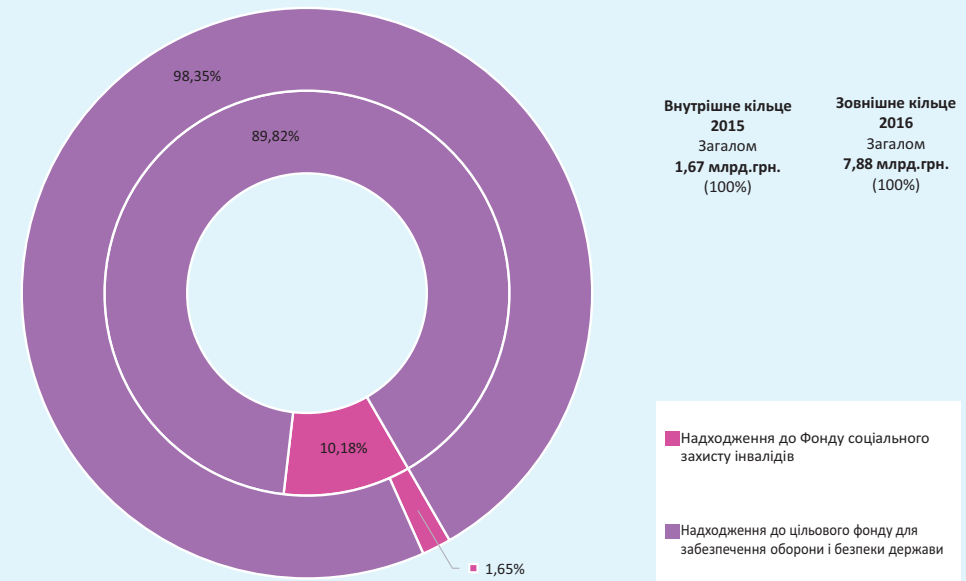
Згідно Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік» **Національний банк України** зобов'язаний перерахувати до Державного бюджету кошти в розмірі 38 млрд грн, що на 22,5 млрд грн менше ніж було передбачено в Законі України «Про Державний бюджет на 2015 рік».

Зменшення надходжень коштів від НБУ є позитивним явищем, оскільки це означатиме, що більше коштів залишатиметься в банківській системі та грошовому обігу, а відповідно економічні агенти матимуть більше можливостей для отримання фінансування, що дасть позитивний ефект на вартість грошей.

Обсяги, зміни, темпи приросту планових надходжень до цільових фондів

Структура планових надходжень до цільових фондів Державного бюджету, (%)

5. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Фінансування Державного бюджету здійснюватиметься за рахунок боргових операцій, приватизації та активних операцій. Загальний обсяг фінансування дефіциту в 2016 р. зросте на 7,74 млрд грн, а саме з 75,96 млрд грн в 2015 р. до 83,7 млрд грн в 2016 р.

За рахунок **боргових операцій** буде залучено 217,8 млрд грн, що на 179 млрд грн менше ніж в 2015 р. (396,9 млрд грн). При цьому за рахунок внутрішніх запозичень буде залучено 98,4 млрд грн, що на 11,8 млрд грн менше ніж 2015 р. (110,2 млрд грн). За рахунок зовнішніх запозичень планується залучити 119,5 млрд грн, що на 167,1 млрд грн менше ніж в 2015 р. (286,6 млрд грн).

На погашення боргових зобов'язань в цілому буде витрачено 135,2 млрд грн, що на 116,4 млрд грн менше ніж у 2015 р. (251,6 млрд грн), з яких 121,3 млрд грн буде витрачено на сплату внутрішнього боргу, що на 6,7 млрд грн менше ніж у 2015 р. (128,0 млрд грн), а 13,9 млрд грн — на погашення зовнішнього боргу, що на 109,7 млрд грн менше ніж у 2015 р. (123,6 млрд грн).

Таким чином, сума боргових операцій у 2016 р. становитиме 82,8 млрд грн, що на 62,5 млрд грн менше ніж у 2015 р.

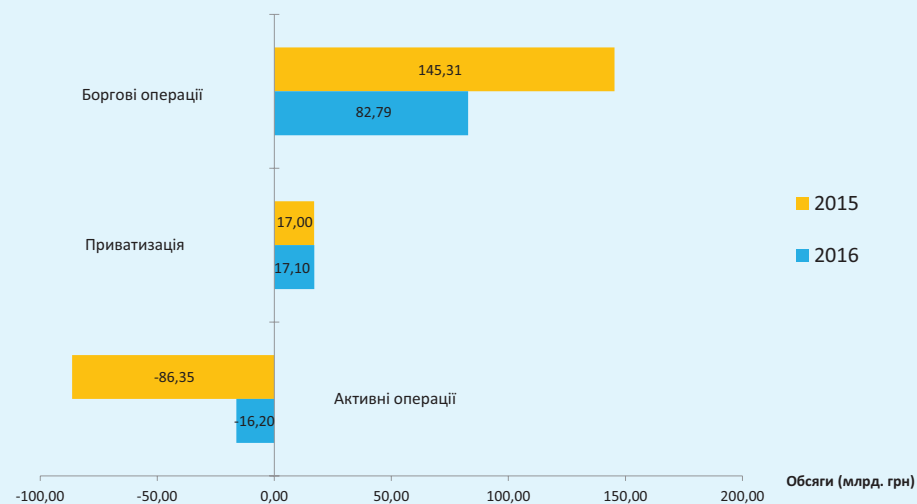
Активні операції в 2016 р. матимуть негативний фінансовий результат і становитимуть — (-16,2 млрд грн), що на 70,2 млрд грн менше ніж в 2015 р. (-86,4 млрд грн). Це пов'язано з тим, що держава буде викуповувати раніше розміщені державні цінні папери в обсязі 16,2 млрд грн, тоді як у 2015 р. на викуп державних цінних паперів витрачено на 70,2 млрд грн більше (86,4 млрд грн). При цьому зміни обсягу бюджетних коштів становитимуть 90,4 млн грн, тоді як у 2015 р. — 135,7 млрд грн.

Бюджетом на 2016 р. передбачено надходження 17,1 млрд грн від **приватизації** об'єктів державної власності, що майже дорівнює минулорічному плановому показнику — 17,0 млрд грн.

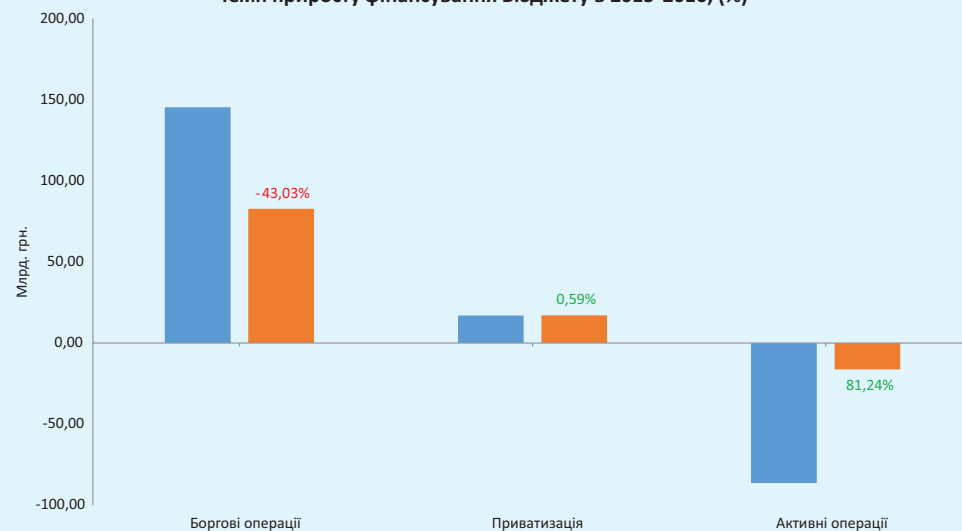
Аналіз політики фінансування державного боргу свідчить про те, що в 2016 р. держава залучатиме менше коштів через боргові операції, що позитивно вплине на рівень дефіциту бюджету. Запланований рівень бюджетного дефіциту в 2016 р. становитиме 3,7%, що на 0,6% менше ніж в 2015 р. (4,3%). Однак варто зробити припущення, що заплановані обсяги фінансування можуть бути виконані лише на 79,6%, що становить 66,59 млрд грн. Це пояснюється тим, що планування фінансування за рахунок приватизації об'єктів державної власності в обсязі 17,1 млрд грн є проблематичним, оскільки жодного разу заплановані обсяги надходжень від приватизації об'єктів державної власності виконати не вдалось. Викликає також занепокоєння залучення зовнішніх запозичень в обсязі більше ніж внутрішні, що в умовах високих темпів девальвації національної валюти створюватиме тиск на обмінний курс при погашенні як поточних так і майбутніх зовнішніх зобов'язань.

Державний бюджет України, 2015-2016 Фінансування бюджету

Обсяги, зміни планового фінансування Державного бюджету України

Темп приросту фінансування Бюджету в 2015-2016, (%)

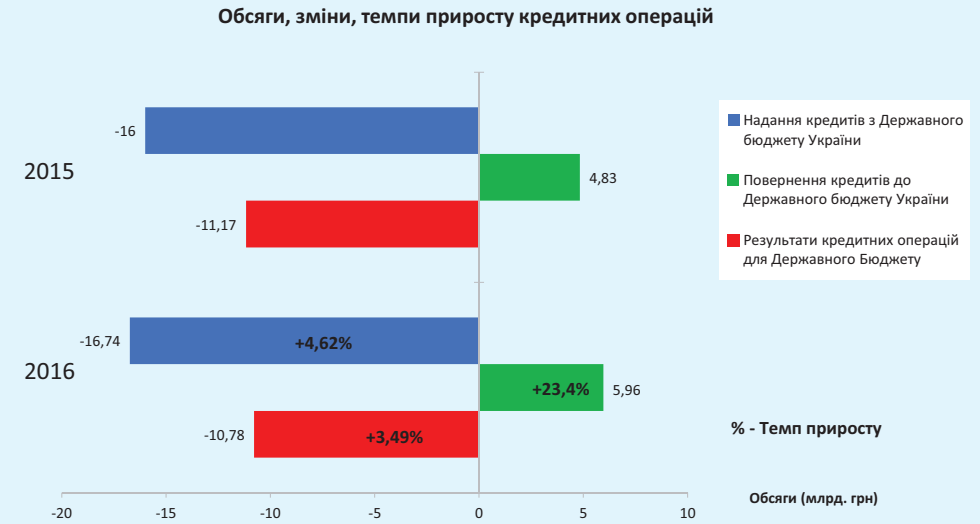

6. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ

Планові **кредитні операції** в рамках виконання ДБУ в 2015-2016 рр. здійснюються наступним чином:

1. операції з **повернення кредитів** до ДБУ становитимуть 5,96 млрд грн, що на 1,13 млрд грн (23,4%) більше ніж в 2015 році (4,83 млрд грн);
2. операції з **надання кредитів** з ДБУ становитимуть 16,74 млрд грн, що на 0,74 млрд грн (4,62%) більше ніж в 2015 році (16 млрд грн);
3. **результат від кредитних операцій для ДБУ** (повернення кредитів — надання кредитів) буде від'ємним та складатиме -10,78 млрд грн, що на 0,39 млрд грн (3,49%) більше ніж у 2015 р. (-11,17 млрд. грн.).

Державний бюджет України, 2015-2016 Кредитні операції

7. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Витрати ДБУ в 2016 р. зростуть на 86,06 млрд грн (14,8%) і становитимуть 667,82 млрд грн. Це становить 30,3% від ВВП, що на 0,3% менше ніж в 2015 р. (30,6%).

До основних статей **видатків ДБУ** належать: загальнодержавні витрати, обслуговування боргу, міжбюджетні трансферти, оборона, громадський порядок, безпека і судова влада, економічна діяльність, охорона навколишнього природного середовища, житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я, духовний і фізичний розвиток, освіта та соціальний захист та соціальне забезпечення.

Найбільші темпи приросту видатків передбачено на соціальний захист та соціальне забезпечення (69,66%), оборону (19,92%), громадський порядок, безпеку і судову владу (17,22%) та обслуговування боргу (6,90%).

Збільшення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення зумовлені політикою уряду щодо посилення захисту громадян від росту цін та інфляції. В зв'язку з цим планується збільшення мінімальної заробітної плати та мінімального прожиткового рівня.

Військові події на сході країни вимагають подальшої модернізації збройних сил, закупівлю військової зброї та техніки, що зумовлює необхідність збільшення видатків на оборону, громадський порядок та безпеку.

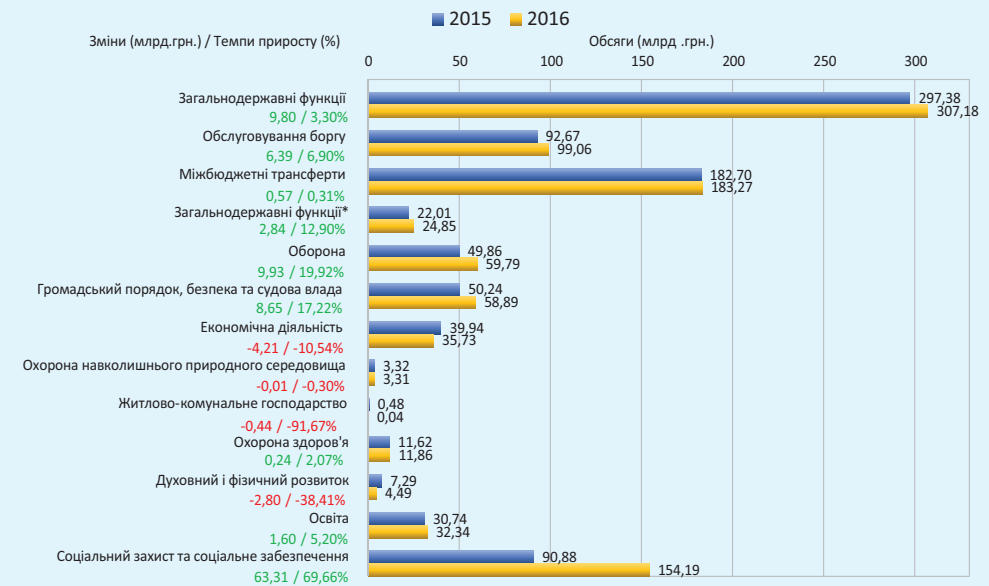
Збільшення обсягу фінансування діяльності судової влади пов'язано з реформуванням цієї гілки влади, що передбачає набір нових кадрів, їх перепідготовку та створення гідних умов для роботи.

Заплановано суттєво скоротити видатки на житлово-комунальне господарство (-91,67%), духовний та фізичний розвиток (-38,41%), економічну діяльність (-10,54%).

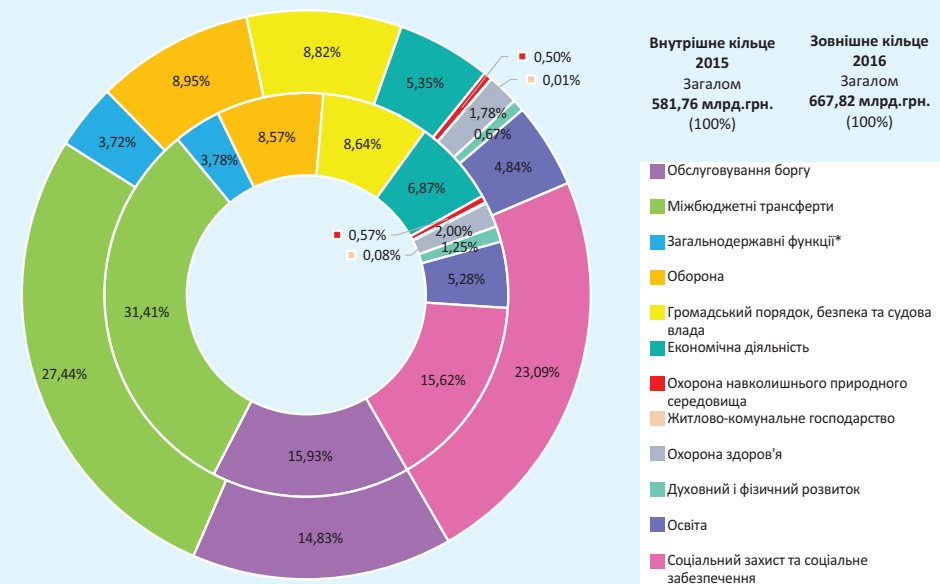
Зазначені тенденції в статтях видатків зумовлені політикою децентралізації влади в країні, згідно якої триває перерозподіл податкових надходжень у напрямі їх збільшення органам місцевого самоврядування та об'єднання територіальних громад. Поряд із цим відбувається делегування низки зобов'язань, зокрема питання духовного та фізичного розвитку, утримання та розвитку житлово-комунального господарства та економічної діяльності значною мірою передаються на місцевий рівень. Відповідно видатки зазначених статей здійснюватимуться за рахунок місцевих бюджетів.

Соціальна спрямованість ДБУ через збільшення соціальних видатків має сприяти збільшенню доходів громадян, що відповідно стимулюватиме внутрішнє споживання, а відповідно і економічний розвиток.

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків за функціональною класифікацією

Структура видатків за функціональною класифікацією, (%)

Загальнодержавні функції

За класифікацією видатків та кредитування бюджету **загальнодержавні функції** окрім видатків на функції державного управління, включають **міжбюджетні трансферти** і **обслуговування боргу**. Ці два напрями видатків мають важливе значення для розуміння пріоритетів розподілу коштів Державного бюджету. Тому при аналізі їх винесено на узагальнюючу сторінку «Планові видатки», а на сторінці «Планові видатки на загальнодержавні функції» їх виключено з структури. **Загальнодержавні функції** без урахування міжбюджетних трансфертів і видатків на обслуговування боргу всюди позначено зірочкою.

Обсяг **всіх видатків на загальнодержавні функції** в 2016 році складає 307,18 млрд грн, що на 9,8 млрд грн більше ніж у 2015 році, в якому було 297,38 млрд грн. При цьому темп приросту відносно 2015 року складає 3,3%. Частка у загальному обсягу видатків для **всіх видатків на загальнодержавні функції** зменшиться з 51,12% до 46%. З них:

- **Обслуговування боргу** в 2016 році складає 99,06 млрд грн, що на 6,39 млрд грн більше ніж в 2015 році, в якому було 92,67 млрд грн. При цьому темп приросту відносно 2015 року складає 6,9%. Частка у загальному обсягу видатків зменшиться з 15,93% до 14,83%.
- **Міжбюджетні трансферти** в 2016 році складають 183,27 млрд грн, що на 0,57 млрд грн більше ніж в 2015 році, в якому було 182,70 млрд грн. При цьому темп приросту відносно 2015 року складає 0,31%. Частка у загальному обсягу видатків зменшиться з 31,4% до 27,44%.
- Обсяги видатків на **загальнодержавні функції*** в 2016 році складає 24,85 млрд грн, що на 2,84 млрд грн більше ніж в 2015 році, в якому було 22,01 млрд грн. При цьому темп приросту відносно 2015 року складає 12,9%. Частка у загальному обсягу видатків зменшиться з 3,78% до 3,72%.

Аналізуючи структуру видатків на **загальнодержавні функції*** (без урахування міжбюджетних трансфертів і видатків на обслуговування боргу), та обираючи їх за 100%, слід відзначити, що найбільшу частку від них складають видатки на **вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування, фінансову та зовнішньополітичну діяльність** у 2015 році — 64,61%, а в 2016 році — 72,6%.

Частка видатків на **інші загальні функції державного управління** зменшується з 20,72% до 15,61%. Частка видатків на **фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення у сфері державного управління** зменшується з 14,08% до 11,39%. Зовсім малу частку складають видатки на **проведення виборів та референдумів** в 2015 році — 0,59%, а в 2016 році — 0,4%.

В аналізованому періоді заплановані видатки на **вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування, фінансову та зовнішньополітичну діяльність** зростуть із 14,22 млрд грн до 18,04 млрд грн, тобто на 3,82 млрд грн (26.86%).

Видатки на **інші загальні функції державного управління** зменшуються з 4,56 млрд грн до 3,88 млрд грн, тобто на 0,68 млрд грн (14,91%)

Видатки на **фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення у сфері державного управління** зменшуються з 3,10 млрд грн до 2,83 млрд грн, тобто на 0,27 млрд грн (8.71%).

Видатки на **проведення виборів та референдумів** зменшуються з 0,13 млрд грн до 0,1 млрд грн, тобто на 0,03 млрд грн (23,08%).

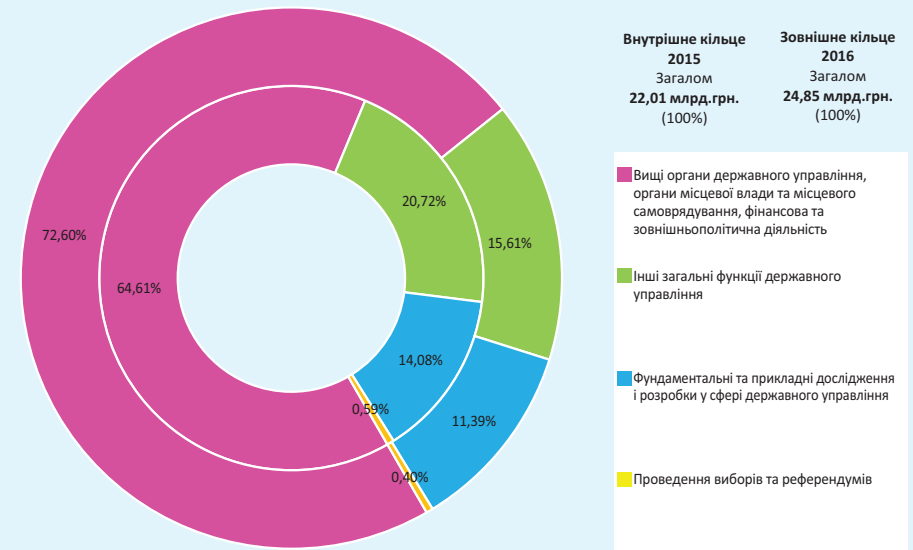
Також слід відзначити, що в 2015-2016 рр. не передбачено ніяких видатків на **економічну допомогу зарубіжним країнам**.

Державний бюджет України, 2015-2016

Планові видатки на загальнодержавні функції* (без урахування міжбюджетних трансфертів, і видатків на обслуговування боргу)

Структура видатків на загальнодержавні функції*, (%)

Оборона

Витрати на **оборону** — це витрати на військову оборону, цивільну оборону, військову освіту та іншу діяльність у сфері оборони.

Планові видатки на оборону в 2016 році складатимуть 59,79 млрд грн, що на 9,93 млрд грн (19,92%) більше ніж було у 2015 р. — 49,86 млрд грн, їх частка у загальній кількості видатків ДБУ збільшиться з 8,57% до 8,95%. Темпи приросту витрат на оборону становлять 19,92%.

Зокрема заплановане значне зростання видатків на **військову оборону** з 45,11 млрд грн до 53,56 млрд грн, тобто на 8,45 млрд грн (18,73%), в той час коли їх частка в загальних обсягах видатків на оборону знизиться з 90,49% до 89,58%.

Видатки на **цивільну оборону** зростуть на 0,59 млрд грн (54,13%) — з 1,09 млрд грн до 1,68 млрд грн. Їх частка в структурі витрат на оборону також зростає з 2,19% до 2,81%.

Заплановане збільшення видатків на **військову освіту** з 1,49 млрд грн до 2,02 млрд грн, тобто на 0,53 млрд грн (35,57%). Їх частка в загальних видатках на оборону зростає з 2,99% до 3,38%.

На **іншу діяльність у сфері оборони** у 2016 році уряд України планує здійснити видатків у розмірі 2,53 млрд грн, що більше на 0,37 млрд грн (17,13%) ніж у 2015 р. — 2,16 млрд грн, проте їхня частка в загальних обсягах видатків на оборону знизиться з 4,34% до 4,23%.

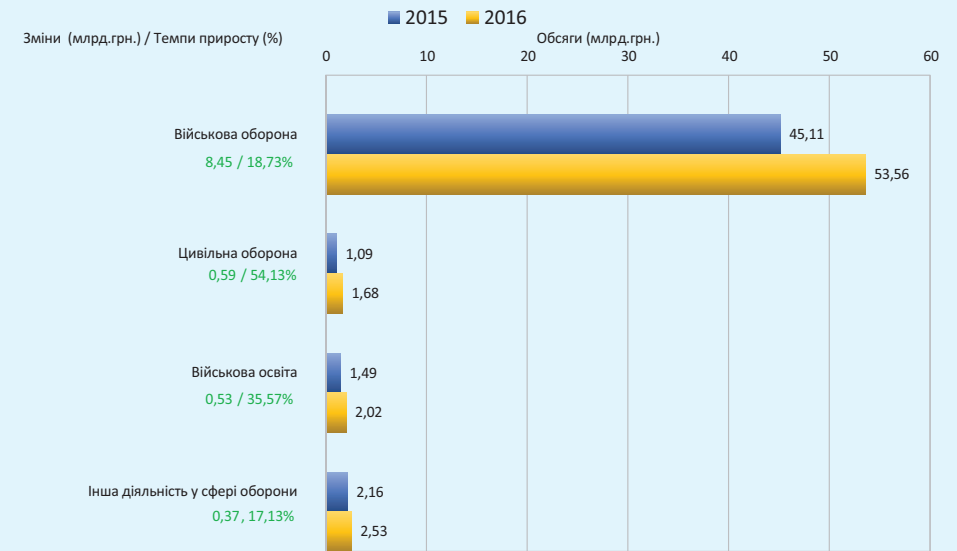
Слід відзначити, що в 2015-2016 рр. не передбачено **видатків на військову допомогу зарубіжним країнам та фундаментальні й прикладні дослідження і розроблення у сфері оборони.**

В умовах тривалого військового конфлікту на сході країни, захист та безпека кордонів залишається одним з найбільших пріоритетів, відповідно уряд значно збільшив видатки на оборону в 2016 році.

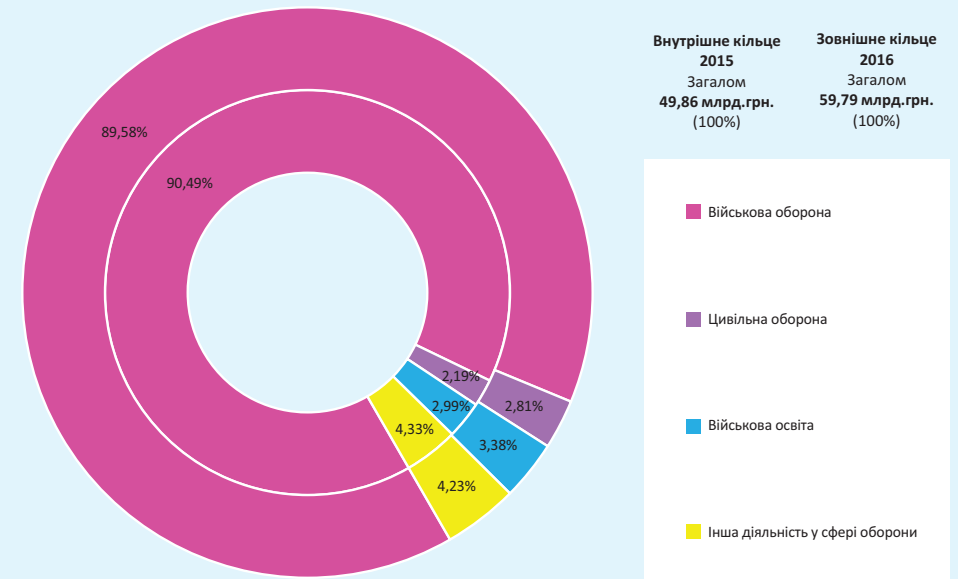
Державний бюджет України, 2015-2016

Планові видатки на оборону

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на оборону

Структура видатків на оборону, (%)

Громадський порядок, безпека та судова влада

Видатки Державного бюджету в 2016 р. на громадський порядок, безпеку та судову владу зростуть на 8,65 млрд грн (17,22%), з 50,24 млрд грн до 58,89 млрд грн. Збільшиться їх частка в загальних обсягах видатків з 8,64% до 8,82%.

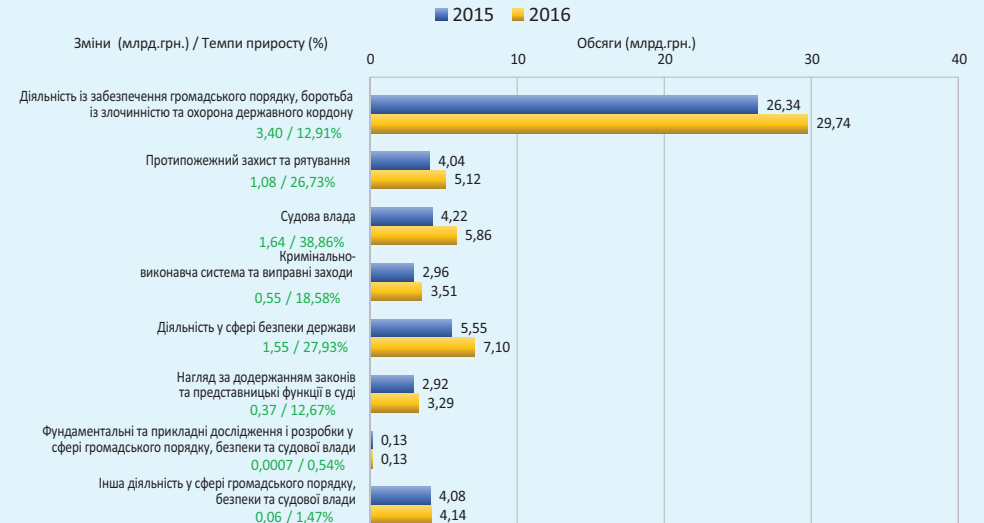
Порівнюючи планові показники Державного бюджету в 2015 та 2016 роках слід відзначити, що структура планових видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу включає в себе:

- видатки на діяльність із забезпечення громадського порядку, боротьбу із злочинністю та охорону державного кордону:** збільшено на 3,4 млрд грн (12,91%), з 26,34 млрд грн до 29,74 млрд грн, зниження частки в загальних обсягах видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу з 52,43% до 50,5%;
- протипожежний захист та рятування:** збільшено на 1,08 млрд грн (26,73%), з 4,04 млрд грн до 5,12 млрд грн, зростання частки — з 8,04% до 8,69%;
- судова влада:** збільшено на 1,64 млрд грн (38,86%), з 4,22 млрд грн до 5,86 млрд грн, зростання частки — з 8,4% до 9,95%;
- кримінально-виконавча система та виправні заходи:** збільшено на 0,55 млрд грн (18,58%), з 2,96 млрд грн до 3,61 млрд грн, зростання частки — з 5,89% до 5,96%;
- діяльність у сфері безпеки держави:** збільшено на 1,55 млрд грн (27,93%), з 5,55 млрд грн до 7,1 млрд грн, зростання частки — з 11,05% до 12,06%;
- нагляд за додержанням законів та представницькі функції в суді:** збільшено на 0,37 млрд грн (12,67%), з 2,92 млрд грн до 3,29 млрд грн, зниження частки — з 5,81% до 5,59%;
- фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади:** збільшено на 0,0007 млрд грн (0,53%), з 0,1296 млрд грн до 0,1302 млрд грн, зниження частки — з 0,26% до 0,22%;
- інша діяльність у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади:** збільшено на 0,06 млрд грн (1,47%), з 4,08 млрд грн до 4,14 млрд грн, зниження частки — з 8,12% до 7,03%.

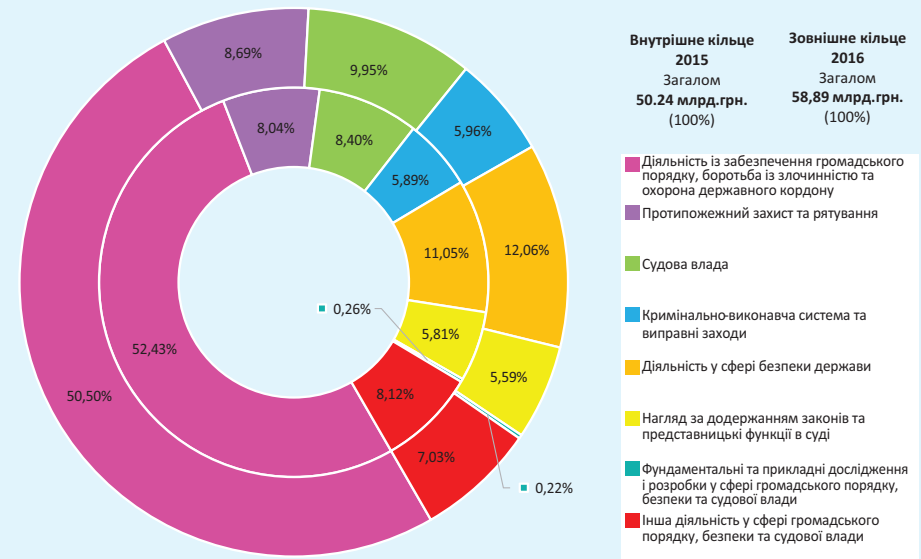
Збільшення видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу зумовлено зростанням необхідності забезпечення безпеки громадян і здійсненням реформування правоохоронних органів та органів судової влади.

Планові видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу

Структура видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу, (%)

Економічна діяльність

У 2016 році на **економічну діяльність** заплановано витратити 35,9 млрд грн (5,35% загального обсягу запланованих видатків на 2016 рік), що на 4,21 млрд грн (10,54 %) менше ніж у 2015 році — 39,94 млрд грн (6,87% від загального обсягу запланованих видатків на 2015 рік).

Зниження планових показників видатків на економічну діяльність у 2016 році зумовлено значними скороченнями трьох окремих видів видатків.

Найбільшу частку складатимуть видатки на **транспорт** — 19,01 млрд грн (53,19 % від загального обсягу видатків на економічну діяльність у 2016 році), що у порівнянні з 2015 роком менше на 4,31 млрд грн (18,48%).

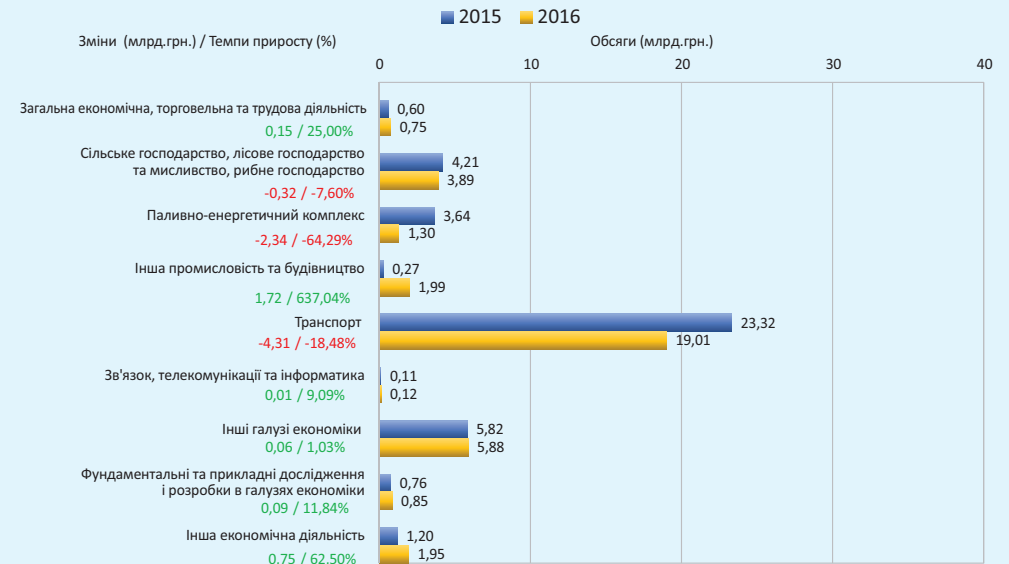
Значного скорочення також зазнали видатки на **паливно-енергетичний комплекс**, що у 2016 році складатимуть 1,30 млрд грн, що на 2,34 млрд грн або 64,29% менше ніж у 2015 р. Передбачено також скорочення видатків на **сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство** у розмірі 0,32 млрд грн або 7,60% — з 4,21 млрд грн у 2015 році до 3,89 млрд грн у 2016.

До видатків, фінансування яких буде збільшено у 2016 р. порівняно з 2015 р. належать видатки на **загальну економічну, торгівельну та трудову діяльність** у розмірі 0,75 млрд грн, що на 0,15 млрд грн (25,00%) більше ніж у 2015 р.; видатки на **іншу промисловість та будівництво** — 1,99 млрд грн (на 1,72 млрд грн або 637,04% більше ніж у 2015 р.); видатки на **зв'язок, телекомунікації та інформатику** — 0,12 млрд грн (на 9,09% або на 0,01 млрд грн більше ніж у 2015 р.); видатки на **інші галузі економіки** — 5,88 млрд грн (на 0,06 млрд грн або 1,03% більше ніж у 2015 р.); видатки на **фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення в галузях економіки** — 0,85 млрд грн, що на 0,09 млрд грн (11,84%) більше порівняно з 2015 р., та видатки на **іншу економічну діяльність** — 1,95 млрд грн (на 0,75 млрд грн або 62,50% більше ніж у 2015 р.).

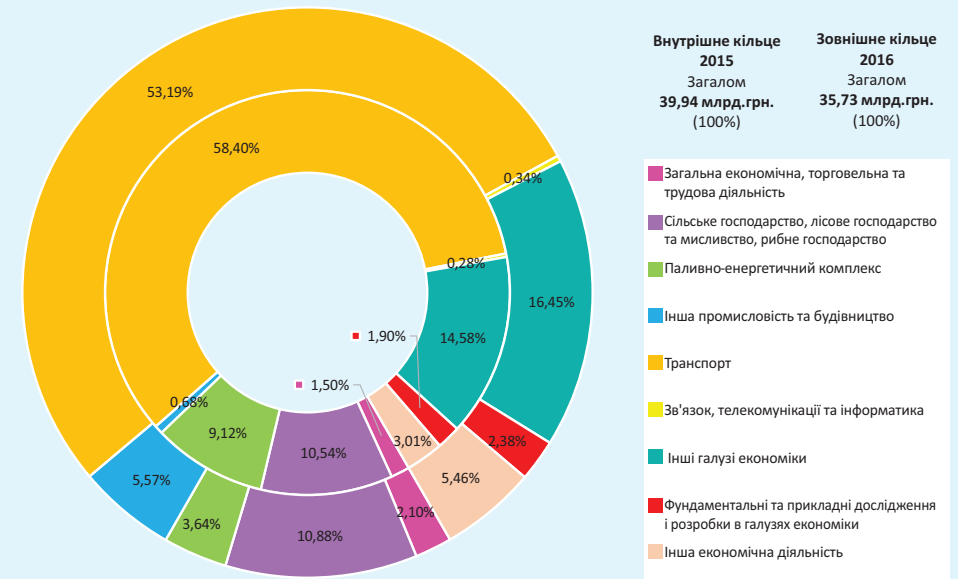
Зменшення видатків на економічну діяльність пояснюється тим, що уряд країни в контексті програми економічних реформ здійснює політику дерегуляції підприємницької діяльності та послаблення податкового тиску, що має сприяти покращенню підприємницького середовища та активізації економічної діяльності в цілому, відповідно потреба державного впливу на економічну діяльність знизуватиметься.

Державний бюджет України, 2015-2016 Планові видатки на економічну діяльність

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на економічну діяльність

Структура видатків на економічну діяльність, (%)

Планові видатки на охорону навколишнього середовища

Охорона навколишнього природного середовища

Планові видатки ДБУ в 2016 році на **охорону навколишнього природного середовища** становитимуть 3,31 млрд грн (0,50% загального обсягу запланованих видатків на 2016 рік), що на 0,018 млрд грн (0,30%) менше ніж у 2015 році — 3,32 млрд грн (0,57% від загального обсягу запланованих видатків на 2015 рік).

Видатки на охорону навколишнього природного середовища складаються з видатків на запобігання та ліквідацію забруднення, збереження природно-заповідного фонду та іншу діяльність у сфері охорони навколишнього середовища.

До видатків, фінансування яких буде збільшено у 2016 р. порівняно з 2015 р. належать видатки на **запобігання та ліквідацію забруднення** у розмірі 2,62 млрд грн (на 0,12 млрд грн та 4,80% більше ніж у 2015 році) та **видатки на збереження природно-заповідного фонду** — 0,19 млрд грн (на 0,15 млрд грн та 375,00% більше ніж у 2015 р.).

До видатків, фінансування яких буде скорочено належать видатки на **фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення у сфері охорони навколишнього природного середовища** у розмірі 0,07 млрд грн (на 0,01 млрд грн та 12,50% менше ніж у 2015 р.) та **іншу діяльність у сфері охорони навколишнього середовища** у розмірі 0,42 млрд грн (на 0,28 млрд грн та 40,00% менше ніж у 2015 році).

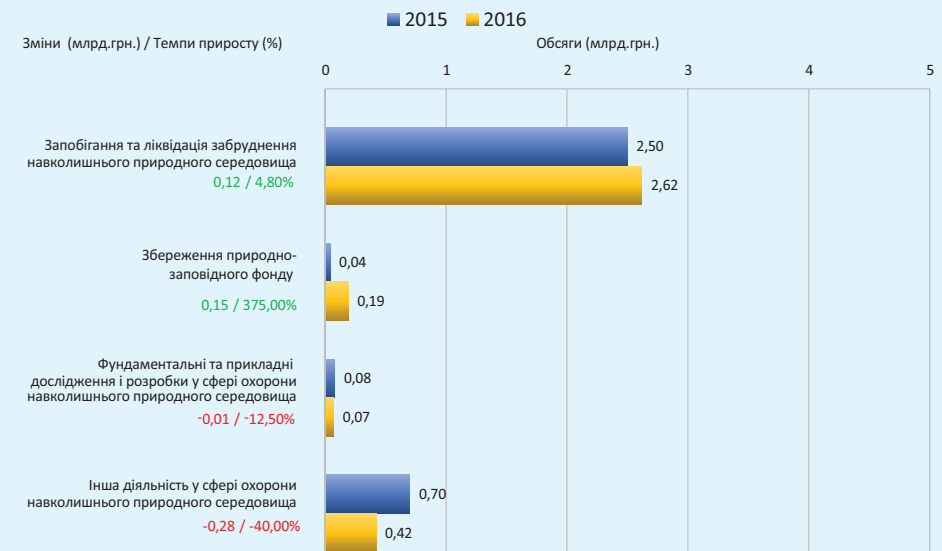
Україна не належить до найбільш забруднюючих навколишнє природне середовище країн світу, однак з кожним роком стан навколишнього природного середовища погіршується. Особливо це стосується стану ґрунту внаслідок хімізації сільського господарства. Земля є найдорожчим ресурсом України, подальша втрата властивостей якої створюватиме загрозу для основної конкурентної переваги країни, тому зниження витрат на охорону навколишнього природного середовища не є виправданим.

Житлово-комунальне господарство

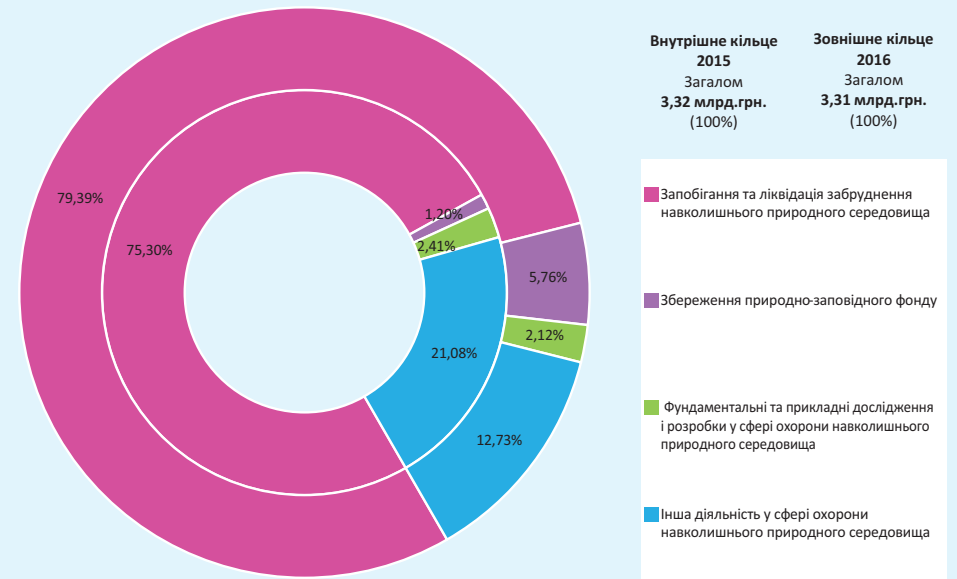
Видатки ДБУ в 2016 році на **житлово-комунальне господарство** становлять 0,04 млрд грн (0,01% від загального обсягу запланованих видатків на 2016 рік), що на 0,44 млрд грн (91,67%) менше ніж у 2015 році — 0,48 млрд грн (0,08% від загального обсягу запланованих видатків на 2015 рік).

Скорочення видатків на житлового-комунальне господарство зумовлено проведенням програми реформування житлово-комунального господарства в країні, що включає передачу повноважень з управління житлово-комунальним господарством на місцевий рівень та добровільним об'єднанням громадян.

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на охорону навколишнього середовища

Структура видатків на охорону навколишнього середовища, (%)

Охорона здоров'я

Планові видатки на охорону здоров'я в 2016 р. складатимуть 11,86 млрд грн, що на 0,24 млрд грн більше ніж було у 2015 р. (11,62 млрд грн). Їх частка у загальній кількості видатків знизиться з 2% до 1,78%. Темпи зниження — 2,07%.

Планові видатки на охорону здоров'я:

- поліклініки і амбулаторії, швидка та невідкладна допомога:** збільшено на 0,47 млрд грн (72,31%), з 0,65 млрд грн до 1,12 млрд грн, зростання частки в загальних обсягах видатків на охорону здоров'я з 5,59% до 9,44%;
- лікарні та санаторно-курортні заклади:** зниження на 0,1 млрд грн (2,28%), з 4,39 млрд грн до 4,29 млрд грн, зниження частки — з 37,78% до 36,17%;
- санітарно-профілактичні та протиепідемічні заходи і заклади:** зниження на 0,03 млрд грн (2,52%), з 1,19 млрд грн до 1,16 млрд грн, зниження частки — з 10,24% до 9,78%;
- фундаментальні та прикладні дослідження і розроблення у сфері охорони здоров'я:** зниження на 0,04 млрд грн (13,79%), з 0,29 млрд грн до 0,25 млрд грн, зниження частки — з 2,5% до 2,11%;
- інша діяльність у сфері охорони здоров'я:** зниження на 0,06 млрд грн (1,18%), з 5,10 млрд грн до 5,04 млрд грн, зниження частки — з 43,89% до 42,5%.

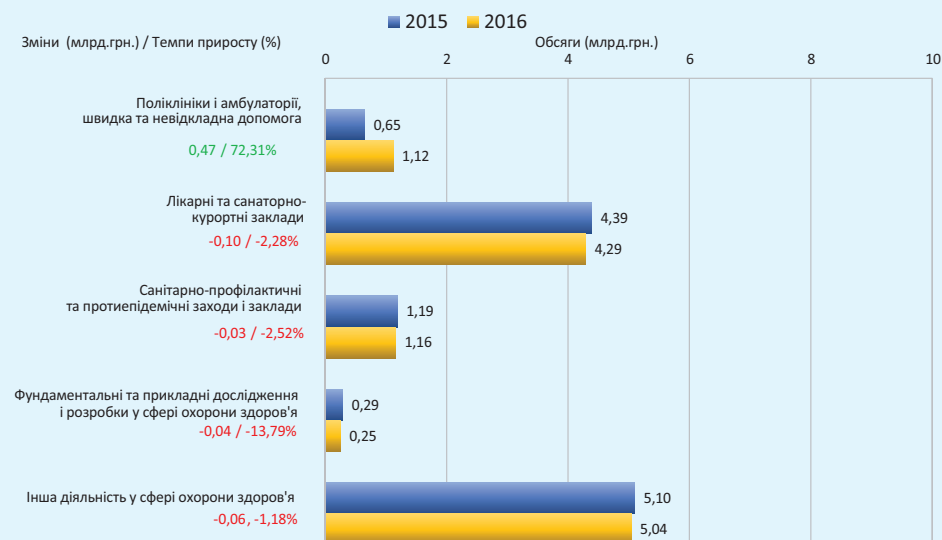
Видатків на медичне обладнання в 2016 р. не передбачається.

Стан здоров'я населення залишається складним. Україна є «лідером» щодо розповсюдження серйозних захворювань, що пов'язано з недостатнім рівнем забезпечення фінансування заходів із профілактики захворювань та лікування громадян.

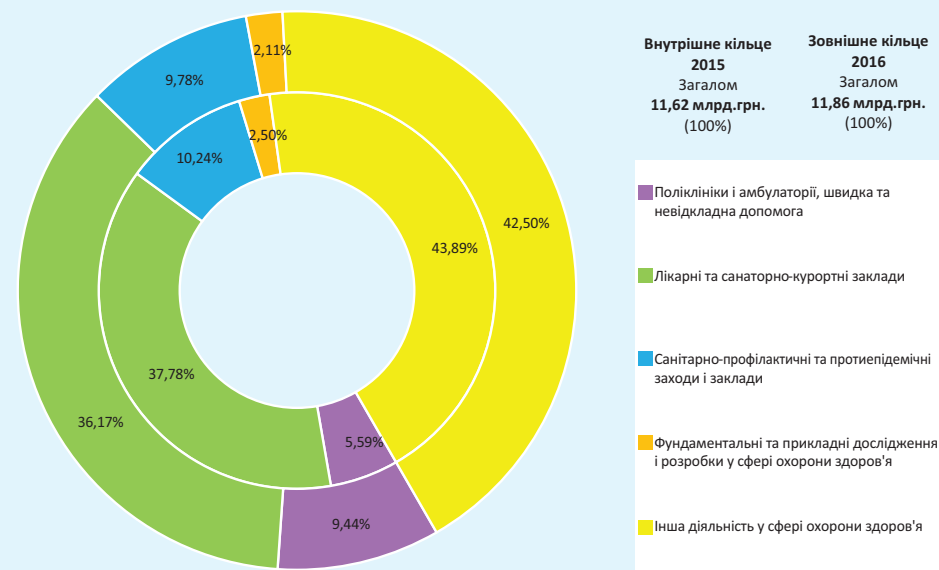
Державний бюджет України, 2015-2016

Планові видатки на охорону здоров'я

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на охорону здоров'я

Структура видатків на охорону здоров'я, (%)

Духовний і фізичний розвиток

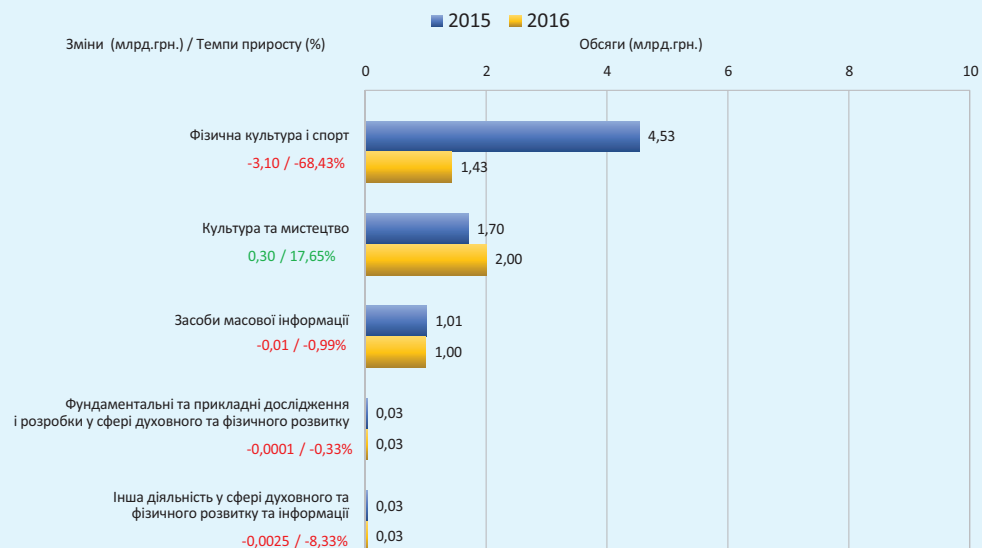
Аналіз видатків у 2016 р. на **духовний і фізичний розвиток** дозволяє зробити наступні висновки:

- фінансування даної сфери зменшиться у 2016 р. порівняно з 2015 р. на 2,8 млрд грн (38,42%);
- частка сфери духовного і фізичного розвитку становитиме 0,67%, тоді як у 2015 р. — 1,25%;
- на 68,43% зменшиться фінансування напрямку фізична культура і спорт;
- на 17,95% зростуть видатки на культуру та мистецтво;
- на 17,95% зростуть видатки на культуру та мистецтво;
- фінансування засобів масової інформації, фундаментальних та прикладних досліджень і розробок у сфері духовного та фізичного розвитку, іншої діяльності у сфері духовного та фізичного розвитку та інформації майже не зміниться.

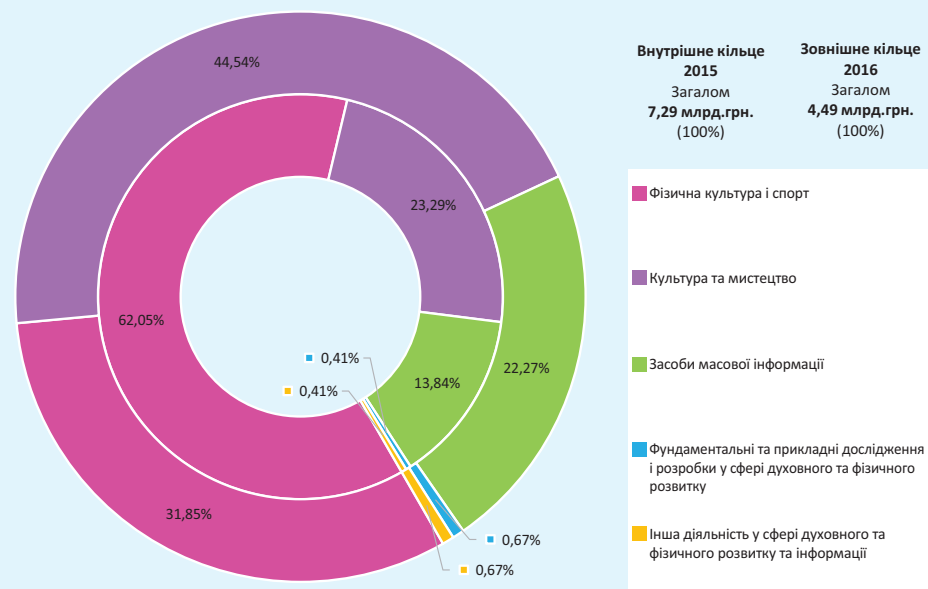
Зменшення видатків на духовний та фізичний розвиток зумовлено передачею цієї категорії витрат значною мірою на місцевий рівень.

Державний бюджет України, 2015-2016 Планові видатки на духовний і фізичний розвиток

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на духовний і фізичний розвиток

Структура видатків на духовний і фізичний розвиток, (%)

Освіта

Аналіз видатків на **освіту** в 2016 р. дозволяє зробити наступні висновки:

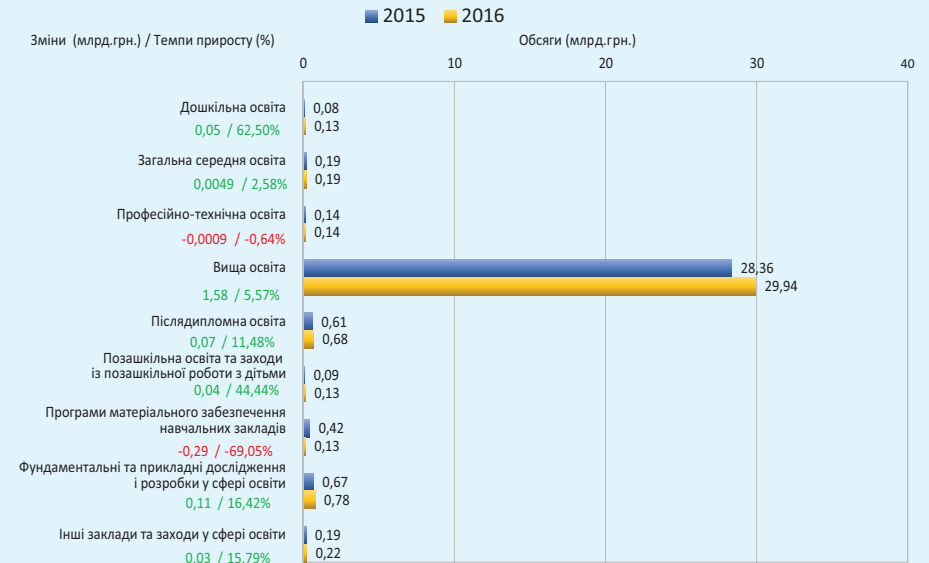
- фінансування освіти у 2016 р. зросте на 1,6 млрд грн (5, 2%) і становитиме 30,74 млрд грн.;
- частка видатків на освіту у ДБУ в 2016 р. становитиме 4,84%, тоді як у 2015 р. – 5,28%;
- на 0,05 млрд грн (62,5%) збільшилось фінансування дошкільної освіти;
- фінансування загальної середньої освіти і вищої освіти збільшилось на 2,58% і 5,57% відповідно;
- видатки на професійно-технічну освіту зменшились на 0,64% порівняно з 2015 р.;
- післядипломна освіта отримує збільшення централізованого фінансування на 11,48%;
- видатки на позашкільну освіту та заходи із позашкільної роботи з дітьми зросли на 44,44%;
- фінансування фундаментальних та прикладних досліджень і розробок у сфері освіти, а також інших закладів та заходів у сфері освіти зросло на 16,42% та 15,79% відповідно.

Фінансування освіти в Україні залишається на низькому рівні, що стримує її розвиток. Зменшення видатків на професійно-технічну освіту пояснюється передачею цієї категорії освітніх витрат до органів місцевого самоврядування.

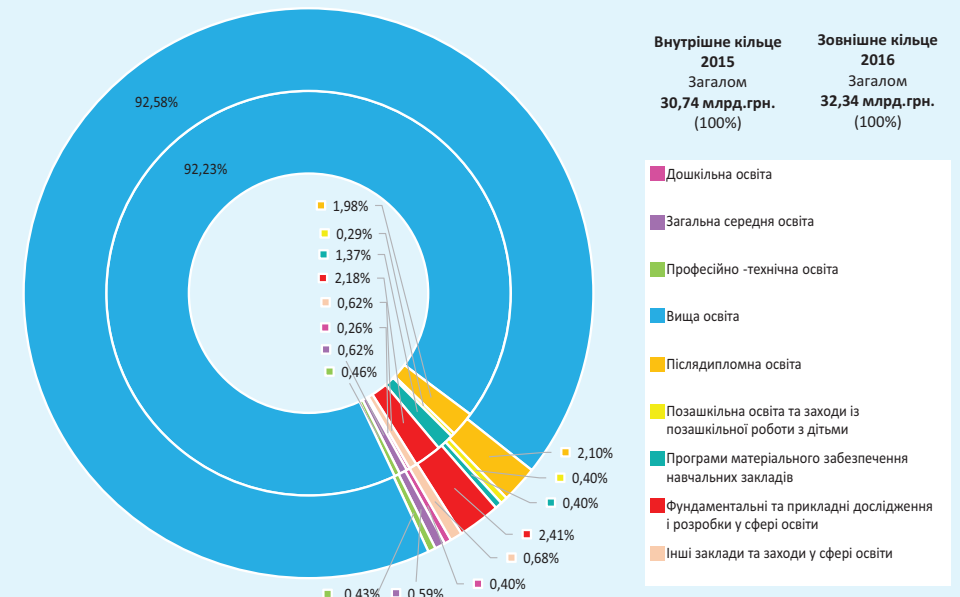
Державний бюджет України, 2015-2016

Планові видатки на освіту

Обсяги, зміни, темпи приросту видатків на освіту

Структура видатків на освіту, (%)

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Найбільшою статтею витрат у 2016 р. є витрати на **соціальний захист і соціальне забезпечення**. Загальний обсяг фінансування на цю категорію витрат зростає на 63,31 млрд грн, а приріст на 69,66%. Їх частка в загальній системі витрат збільшиться на 7,47% і становитиме 23,09%.

Найбільший обсяг витрат припадатиме на соціальний захист пенсіонерів, зростає на 64,08 млрд грн, а темпи приросту — 79,3%.

На 0,1 млрд грн зростуть витрати на соціальний захист ветеранів війни та праці. Темпи приросту цих витрат — 8,47%

На соціальний захист на випадок непрацездатності буде витрачено на 0,08 млрд грн більше. Темпи приросту при цьому становитимуть 6,96%.

Зростуть на 0,01 млрд грн відповідно видатки на соціальний захист сім'ї, дітей та молоді. Темпи приросту — 33,33%.

Зменшаться на 0,02 млрд грн видатки на соціальний захист безробітних. Темпи зменшення — 28,57%.

На 0,3 млрд грн зменшиться обсяг фінансування допомоги у вирішенні житлового питання. Темпи падіння становитимуть — 17,14%.

Видатки на соціальний захист інших категорій населення зменшаться відповідно на 0,59 млрд грн, а темпи падіння -10,67%.

На 0,01 млрд грн менше буде витрачено на фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту. Темпи падіння фінансування становитимуть — 50%.

Зазнає зменшення на 0,05 млрд грн фінансування інша діяльність у сфері соціального захисту. Темпи падіння — 14,71%.

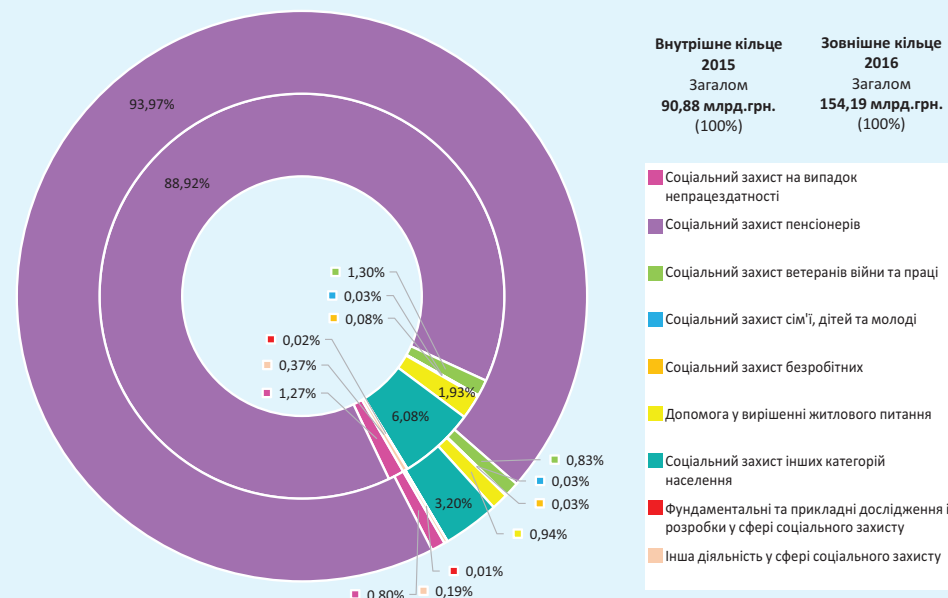
У травні 2016 р. планується підвищити прожитковий мінімум на одну особу до 1399 грн, а в грудні до 1496 грн. Розмір мінімальної заробітної плати планується збільшити відповідно до 1450 грн. та 1550 грн.

Значне збільшення обсягу фінансування на соціальний захист та соціальне забезпечення зумовлено політикою уряду, що спрямована на підвищення соціальних стандартів життя громадян, а відповідно збільшення обсягу їх доходів та захисту доходів від знецінення. За рахунок підвищення соціальних стандартів, а відповідно платоспроможності громадян, очікується, що це стимулюватиме внутрішній попит, що має бути чинником економічного росту.

Державний бюджет України, 2015-2016 Планові видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення

Структура видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, (%)

8. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ

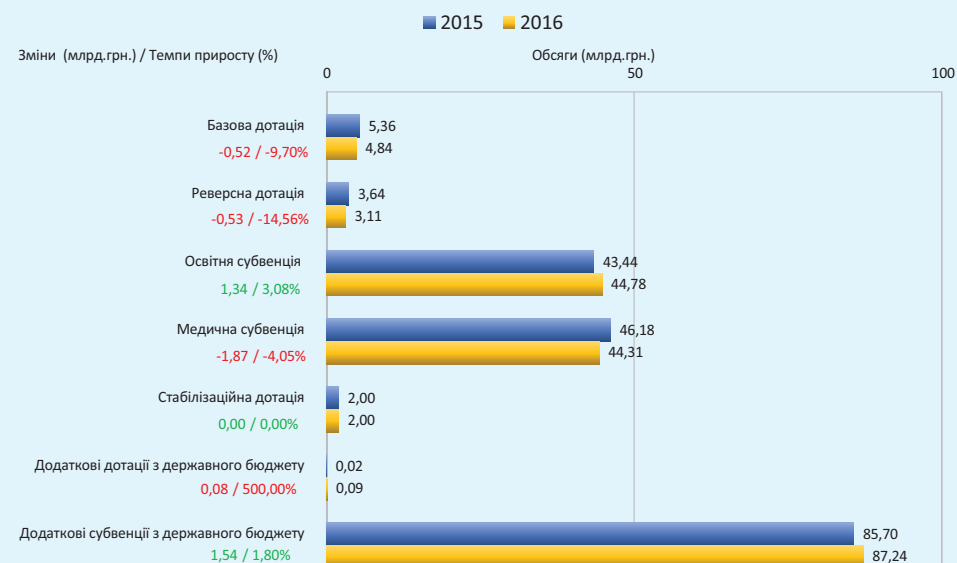
У 2016 році міжбюджетні трансферти здійснюватимуться за наступними напрямками:

- базова дотація:** зменшиться на 0,52 млрд грн (9,7%), з 5,36 млрд грн до 4,84 млрд грн;
- реверсна дотація:** зменшиться на 0,53 млрд грн (14,56%), з 3,64 млрд грн до 3,11 млрд грн;
- освітня субвенція:** збільшиться на 1,34 млрд грн (3,08%), з 43,44 млрд грн до 44,78 млрд грн;
- медична субвенція:** зменшиться на 1,87 млрд грн (4,05%), з 46,18 млрд грн до 44,31 млрд грн;
- стабілізаційна дотація:** не зміниться і складатиме 2 млрд грн;
- додаткові дотації з державного бюджету:** збільшиться на 0,075 млрд грн (500%), з 0,015 млрд грн до 0,09 млрд грн;
- додаткові субвенції з державного бюджету:** збільшиться на 1,54 млрд грн (1,8%), 85,7 млрд грн до 87,24 млрд грн.

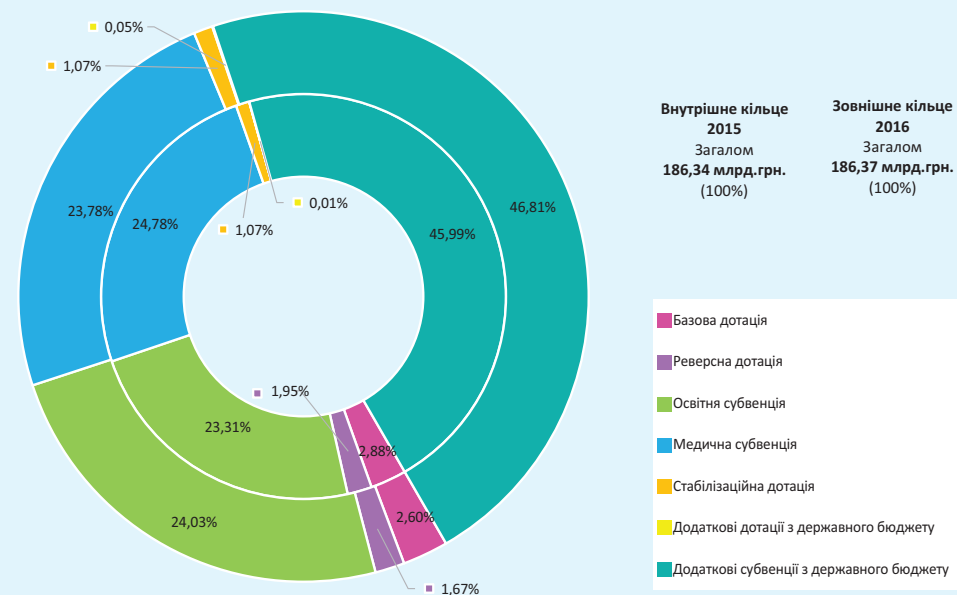
Державний бюджет України, 2015-2016

Міжбюджетні трансферти

Обсяги, зміни, темпи приросту міжбюджетних трансфертів

Структура міжбюджетних трансфертів, (%)

9. ДЕРЖАВНИЙ ФОНД РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Державний фонд регіонального розвитку створено у складі загального фонду Державного бюджету, а обсяг його коштів затверджується законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період. Розподіл коштів Фонду здійснюється наступним чином: 80% — відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні; 20% — з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75% середнього показника по Україні).

Кошти Фонду спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків, відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів і мають календарний план реалізації від 1 до 3 років.

Фонд здійснює фінансування проектів за принципом співфінансування. При цьому **співфінансування проектів та програм** з місцевих бюджетів та інших джерел фінансування має бути на рівні 10% від обсягу коштів Фонду. Крім того, суб'єкти, які залучають кошти Фонду, повинні мати спроможність самостійно забезпечувати подальше власне фінансування або утримання об'єктів за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Основними напрямками використання коштів у 2016 році визначено: впровадження проектів співробітництва територіальних громад; заходи з підтримки добровільно об'єднаних територіальних громад; будова об'єктів незавершеного будівництва шляхом фінансування об'єктів з високим ступенем будівельної готовності, що будуть прийняті в експлуатацію у 2016 році; забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та сімей військовослужбовців — учасників антитерористичної операції; фінансування проектів-переможців Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування.

У 2015 році за рахунок Фонду затверджено перелік інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку за всіма адміністративно-територіальними одиницями на суму 2,9 млрд гривень, більшість з яких була розподілена. За інформацією Мінрегіону, розподіл державного фонду регіонального розвитку у 2016 році передбачає здійснення фінансування інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку **на суму близько 4,7 млрд грн**, що на 1,9 млрд грн (59,57 %) більше порівняно з 2015 роком.

Значне зростання обсягів фінансування інвестиційних проектів регіонального розвитку значною мірою зумовлено реалізацією державної стратегії децентралізації, що спрямована на посилення ролі місцевого самоврядування та об'єднаних територіальних громад.

10. ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФОНД

У 2015 році постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2015 року № 459 «Про порядок формування і використання коштів стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду в 2015 році» було затверджено створення **стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду у розмірі 1,0 млрд дол.США.**

Формування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду здійснюється ПАТ «**Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»**» відповідно до договорів, укладених із зовнішніми кредиторами, під державні гарантії.

Згідно постанови Кабінету Міністрів № 540 та відповідно до статті 6 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» Кабінетом Міністрів України надано державні гарантії для забезпечення виконання боргових зобов'язань Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» за кредитом Європейського банку реконструкції та розвитку, сума якого становить до **0,3 млрд дол.США** для формування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду.

Згідно ЗУ «Про Державний бюджет України на 2016 рік», у 2016 році державою передбачено **надання державних гарантій в обсязі до 0,7 млрд дол.США з метою доформування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду.**

Кошти стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду використовуються ПАТ «**Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»**» для **закупівлі імпортованого природного газу, послуг з приєднання та доступу до газотранспортних мереж, з транспортування та зберігання природного газу** відповідно до договорів, укладених зазначеним товариством з постачальниками таких товарів, робіт і послуг.

Державні гарантії надаються на строк виконання зобов'язань за запозиченням. Окрім того, постановою Кабінету Міністрів № 540 визначено, що **забезпеченням виконання зобов'язань за надання державних гарантій є природний газ**, придбаний за рахунок коштів стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду, та/або інше належне забезпечення, застава вартість якого становить не менше 100 відсотків гарантійних зобов'язань.

Заставна вартість такого газу розраховується за ціною на природний газ, що реалізується промисловим споживачем та іншим суб'єктам господарювання з урахуванням податку на додану вартість, збору до затвердженого тарифу на природний газ у вигляді цільової надбавки, тарифів на транспортування, розподіл і постачання природного газу за регульованим тарифом.

В постанові № 540 зазначено, що розмір плати за надання державних гарантій, отриманих позичальником відповідно до цих Умов, встановлюється на **рівні 0,001 відсотка річних суми гарантійних зобов'язань.**

11. ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЗА РАХУНОК КРЕДИТІВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У наступному році очікується співпраця уряду з наступними міжнародними організаціями: *Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Кредитна установа для відбудови*. Від цих установ планується в 2016 р. залучити кредитні ресурси на суму 15,0 млрд грн, що на 0,8 млрд грн більше ніж в 2015 р.

Залучені кредити (позики) заплановано використати для реалізації інвестиційних проектів у наступних галузях:

1. **у галузі енергетики** — на суму 6,3 млрд грн, що на 0,5 млрд грн менше ніж було заплановано у 2015 р. — 6,8 млрд грн;
2. **у галузі міської інфраструктури** — на суму 1,6 млрд грн, що на 0,5 млрд грн більше ніж було заплановано у 2015 р. — 1,1 млрд грн;
3. **у галузі транспорту та транспортної інфраструктури** — на суму 5,7 млрд грн, що на 0,3 млрд грн більше ніж було заплановано у 2015 р. — 5,4 млрд грн;
4. **у сфері охорони здоров'я** — на суму 0,2 млрд грн, що на 0,05 млрд грн більше ніж було заплановано у 2015 р. — 0,2 млрд грн;
5. **у сфері соціального розвитку** — на суму 0,3 млрд грн, що дорівнює сумі, яка була запланованою у 2015 р.;
6. **у сфері розвитку МСП** — на суму 0,3 млрд грн, що на 0,07 млрд грн менше ніж було заплановано у 2015 р. — 0,4 млрд грн.

Окрім того в 2016 році заплановано залучити *незв'язаний фінансовий кредит* у розмірі 0,6 млрд грн, а також 0,02 млрд грн для реалізації інвестиційного проекту *Вища освіта України*. Однак слід також відзначити, що хоча в 2015 році було заплановано залучення кредиту (позики) в розмірі 148,80 тис. грн для реалізації проектів у секторі державних фінансів, проте в 2016 р. — кредитів (позик) у даний сектор залучати не планується.

12. БЮДЖЕТНИЙ КАЛЕНДАР

У бюджетному щоденнику представлено основні етапи бюджетного процесу з зазначенням термінів їх виконання, а саме: складання проектів бюджету, розгляд та прийняття Закону “Про Державний бюджет України” (Рішень про місцеві бюджети) та виконання бюджету, внесення змін до Закону “Про Державний бюджет України” (рішень про місцеві бюджети). Крім того, в щоденнику детально представлено основні складові моменти кожного з етапів із зазначенням термінів їх виконання та посиланням на відповідні нормативно-правові норми, якими вони передбачені. Таким чином даний бюджетний щоденник є бюджетним календарем, який містить всю необхідну інформацію щодо терміну та строків реалізації відповідних етапів бюджетного процесу.

I ЕТАП: Складання проектів бюджетів

До 15 березня	НБУ подає Президенту, ВРУ, та КМУ прогностичні монетарні, валютно-курсові показники
До 1 квітня	КМУ схвалює проект Основних напрямків бюджетної політики і у триденний строк подає його до ВРУ
До 30 квітня	ВРУ приймає Основні напрямки бюджетної політики або повертає на доопрацювання
Травень	МФУ/місцеві фінансові органи розробляють граничні обсяги видатків для ГРК
Червень	МФУ/місцеві фінансові органи доводять граничні обсяги видатків для ГРК
Липень	<ul style="list-style-type: none"> ГРК державного бюджету складають плани своєї діяльності на плановий і наступний за плановим два бюджетні періоди ГРК подають заповнені бюджетні запити МФУ/місцевим фінансовим органам
Серпень	<ul style="list-style-type: none"> МФУ/місцеві фінансові органи проводять погоджувальні наради щодо пропозицій ГРК по змінах граничних обсягів видатків МФУ подає проект Закону про ДБУ на плановий рік до КМУ
До 15 вересня	КМУ приймає постанову про схвалення проекту закону про ДБУ на плановий рік та подає його до ВРУ та Президенту

II ЕТАП: Розгляд та прийняття Закону «Про Державний бюджет України (ДБУ)» (рішень про місцеві бюджети)

До 20 жовтня	ВРУ приймає проект Закону про ДБУ у першому читанні
До 20 листопада	ВРУ приймає проект Закону про ДБУ у другому читанні
До 27 листопада	МФУ доводить до Ради міністрів АРК та місцевим державним адміністраціям показники міжбюджетних трансфертів
До 1 грудня	ВРУ приймає проект Закону про ДБУ у цілому
До 25 грудня	Місцеві ради приймають рішення про місцеві бюджети
Грудень	<ul style="list-style-type: none"> МФУ/місцеві фінансові органи та ГРК готують розписи державного бюджету (місцевих бюджетів) ГРК розробляють проекти паспортів бюджетних програм

III ЕТАП: Виконання бюджетів

Січень	<ul style="list-style-type: none"> МФУ/місцеві фінансові органи затверджують Розписи відповідних бюджетів ГРК (головний розпорядник коштів) та МФУ/місцеві фінансові органи затверджують паспорти бюджетних програм на поточний рік КМУ схвалює прогноз державного бюджету на наступні два бюджетні періоди
Лютий	<ul style="list-style-type: none"> Рада міністрів АРК, місцеві державні адміністрації схвалюють прогнози місцевих бюджетів на наступні два бюджетні періоди ГРК державного бюджету уточнюють плани своєї діяльності на поточний та наступні за поточним два бюджетні періоди
Протягом року	<ul style="list-style-type: none"> Розпорядники коштів беруть бюджетні зобов'язання та оплачують виконані роботи і надані послуги Казначейство здійснює платежі на вимогу розпорядників коштів

IV ЕТАП: Підготовка та розгляд звітів про виконання бюджетів і прийняття відповідного рішення

Лютий	Рада міністрів АРК, місцеві державні адміністрації подають річні звіти про виконання місцевих бюджетів – до Верховної Ради АРК, місцевих рад
До 15 березня	ГРК державного бюджету готують та публікують інформацію про виконання паспортів бюджетних програм за минулий рік
До 20 березня	МФУ/місцева рада здійснює публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету/місцевого бюджету
До 1 квітня	КМУ подає річний звіт про виконання Державного бюджету до ВРУ. Верховна Рада АРК, місцеві ради затверджують річні звіти про виконання бюджетів
Квітень	ВРУ затверджує річний звіт про виконання Державного бюджету

